

Exploring the Role of Tuition on Students' Academic Decisions: a Meta-Synthesis Study

Abolghasem Naderi¹, Ebrahim Khodaei², Gholamreza Geraeinejad³, Ahmad Keykha⁴

1. Professor of Economics of Education, University of Tehran, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tehran, Iran; (Corresponding Author), Email: anadery@ut.ac.ir

2. Associate Professor of Assessment and Research, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Tehran. Iran. Email: khodaei@ut.ac.ir

3. Assistant Professor, Faculty of Economics and Accounting, Islamic Azad University of Center Tehran, Iran. Email: r_geraei@yahoo.com

4. Ph.D. Economics and Finance Management of Higher Education, The University of Tehran, Iran. Email: ahmadkeykha@ut.ac.ir

Article Info

Article Type:
Research Article

Received: 2023.04.07
Received in revised form: 2023.07.12
Accepted: 2023.09.03
Published online: 2023.09.27

ABSTRACT

Objective: This research explores tuition's role in students' academic decisions. The results can help improve the effectiveness of tuition policies.

Methods: This research was done using the Meta-Synthesis method. Based on this, the specialized keywords of the research in international databases (Science Direct, Springer, Wiley Online, Eric, Sage, Emerald) in The period (1990-2022) were searched. Then, using judgmental sampling, 77 studies were selected for analysis. Next, by using Shannon's entropy analytical technique, it was determined which academic decision has more weight and priority than other academic decisions in this study.

Results: Five academic decisions made by students have been identified accompanied with the other determinants, which are the decision to enroll, the decision in making further academic effort for greater academic progress, the decision to dropping out of university education, the decision to continuing education, the decision to changing the field of study which have been affected by the tuition fees. Based on the Shannon entropy analytical technique results, the decision to continue university education has obtained a greater weight and affectability in comparison with other academic decisions in this study.

Conclusion: In exploring the role of tuition fees in students' academic decisions classified in five categories, we conclude that the students' decisions are significantly affected by tuition fees and some other factors. In addition, each area of students' academic decisions comprises of some sub-categories elaborated into eleven primary sub-categories and 506 key concepts.

Keywords: Tuition Fees, Students' Academic Decisions, Higher Education, Meta-Synthesis, Shannon Entropy Technique

Cite this article: Naderi, Abolghasem; Khodaei, Ebrahim; Geraeinejad, Gholamreza; Keykha, Ahmad (2023). Exploring the Role of Tuition on Students' academic Decisions: a Meta-Synthesis Study. *Educational Measurement and Evaluation Studies*, 13 (43): 88-118pages. DOI:

© The Author(s).

Publisher: National Organization of Educational Testing (NOET)

واکاوی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان: مطالعه‌ای به روش فراترکیب

ابوالقاسم نادری، ابراهیم خدایی، غلامرضا گرای نژاد، احمد کیخا

۱. استاد اقتصاد آموزش دانشگاه تهران، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، تهران، ایران؛ (نویسنده مسئول)، رایانامه: anadery@ut.ac.ir
۲. دانشیار سنجش و پژوهش، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ایران. رایانامه: khodaei@ut.ac.ir
۳. استادیار دانشکده اقتصاد و حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز، تهران، ایران. رایانامه: r_geraei@yahoo.com
۴. دکتری اقتصاد و مدیریت مالی آموزش عالی، گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ایران. رایانامه: ahmadkeykha@ut.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

هدف: هدف از این پژوهش، واکاوی نقش شهریه بر تصمیمات تحصیلی دانشجویان می‌باشد که نتایج آن می‌تواند کمک شایانی به ارتقای اثربخشی سیاستگذاری‌های شهریه داشته باشد.

روش پژوهش: این پژوهش با استفاده از روش فراترکیب انجام شده است. بر این اساس، کلیدواژه‌های تخصصی پژوهش در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی (ساینس دایرکت^۱، اشپرینگر^۲، ویلی آنالین^۳، اریک^۴، سیج^۵، امرالد^۶) در بازه زمانی (۱۹۹۰-۲۰۲۲) جستجو شدند. سپس با استفاده نمونه‌گیری قضاوتی، ۷۷ مطالعه برای تحلیل انتخاب شد. در ادامه، با استفاده از فن تحلیلی آنتروپی شانون مشخص شد کدام تصمیم تحصیلی نسبت به سایر تصمیمات تحصیلی وزن و اولویت بیشتری در این مطالعه دارد.

دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۱۸

اصلاح: ۱۴۰۲/۰۴/۲۱

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۱۲

انتشار: ۱۴۰۲/۰۷/۰۵

یافته‌ها: پنج تصمیم تحصیلی اصلی همراه با سایر عوامل مرتبط شامل تصمیم ثبت‌نام، تصمیم در رابطه با تلاش علمی بیشتر برای پیشرفت تحصیلی، تصمیم نسبت به انصراف تحصیلی، تصمیم نسبت به ادامه تحصیل، تصمیم نسبت به تغییر رشته تحصیلی متأثر از شهریه شناسایی شده‌اند. بر اساس نتایج فن تحلیلی آنتروپی شانون، تصمیم در ادامه تحصیل نسبت به سایر تصمیمات تحصیلی در این مطالعه وزن و تأثیرپذیری بیشتری بدست آورده است.

نتیجه‌گیری: در واکاوی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان، مشخص شد که تصمیمات دانشجویان در پنج عرصه مهم متأثر از شهریه هستند و البته میزان تأثیرپذیری هر یک از آنها متفاوت می‌باشد. همچنین این نتیجه آشکار شد که تصمیمات تحصیلی ابعاد و مقوله‌های فرعی متعددی نیز دارند که در قالب بازده مقوله فرعی و ۵۰۶ مفهوم کلیدی دسته‌بندی شدند.

واژه‌های کلیدی: شهریه، تصمیمات تحصیلی دانشجویان، آموزش عالی، فراترکیب، آنتروپی شانون

استناد: نادری، ابوالقاسم؛ خدایی، ابراهیم؛ گرای نژاد، غلامرضا و کیخا، احمد (۱۴۰۲). واکاوی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان: مطالعه‌ای به روش فراترکیب. *مطالعات اندازه‌گیری و ارزشیابی آموزشی*، ۱۳ (شماره ۴۳)، ۱۱۸-۸۸ صفحه.

DOI: 10.22034/2023.1972209.2435

ناشر: سازمان سنجش آموزش کشور

حق مؤلف © نویسندگان.

¹ Science Direct
² Springer
³ Wiley Online Library
⁴ ERIC
⁵ Sage Journals
⁶ Emerald

مقدمه

در دهه‌های اخیر با انتقال اقتصاد جهانی به اقتصاد دانش‌بنیان، نقش آموزش عالی در این فرایند بسیار برجسته شده است (دیوی^۱، ۲۰۱۸). بر این اساس از دانشگاه‌ها انتظار می‌رود تا با تولید و اشاعه دانش نو در کنار پرورش دانش‌آموختگانی توانمند در جهت توسعه اقتصادی جامعه و ایجاد جامعه دانش‌بنیان نقش آفرینی کنند (توماس^۲، ۲۰۱۸؛ جوستی^۳ و همکاران، ۲۰۲۰). افزون بر این، دانشگاه‌ها به عنوان نیروی محرکه توسعه پایدار و حرکت به سمت جامعه پایدار شناخته می‌شوند که نقشی استراتژیک و تعیین کننده‌ای در ایجاد مزیت رقابتی در کشورها در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی ایفا می‌کنند (آپاریسیو^۴ و همکاران، ۲۰۲۳). با این وجود، امروزه نظام‌های آموزش عالی در سراسر جهان با چالش‌های متعددی مواجهه شده‌اند که تاثیر بسزایی در کارویژه‌های دانشگاه [آموزش، پژوهش، خدمات اجتماعی و کارآفرینی] داشته است. از جمله این چالش‌ها کمبود منابع مالی است که به بحرانی همه‌گیر و مشترک در نظام‌های آموزشی تبدیل شده است (سرناس^۵، ۲۰۱۷). همگام با کاهش بودجه دولت‌ها به دلیل رشد هزینه‌های دولت‌ها در سایر بخش‌ها، دانشگاه‌ها نیز با افزایش هزینه‌ها روبرو شده‌اند. یکی از عوامل اصلی کمبود منابع مالی دانشگاه‌ها افزایش هزینه‌ها در بخش‌های خدماتی و رفاهی است که با افزایش رقابت در آموزش عالی تشدید شده است (مگان^۶ و همکاران، ۲۰۲۲). یکی از راهکارهای اساسی که اغلب کشورها در مواجهه با این چالش در پیش گرفته‌اند افزایش میزان شهریه آموزش عالی می‌باشد. در واقع، کاهش بودجه دولتی، همراه با افزایش هزینه‌ها، خانواده‌ها و دانشجویان را وادار ساخته که سهم بیشتری از هزینه‌های آموزشی خود را بر عهده بگیرند (ایسون^۷، ۲۰۲۲). طرفدارن سیاست افزایش شهریه بر این باورند که با افزایش شهریه نه تنها می‌توان درآمد دانشگاه‌ها را توسعه بخشید بلکه برای دانشجویان کم درآمد نیز از طریق اعطای کمک‌های مالی می‌توان فرصت حضور در دانشگاه را فراهم ساخت (کرایس و سینگیل^۸، ۲۰۱۰).

با این وجود قرائن تجربی بسیار متناقضی در زمینه تاثیر شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان وجود دارد. برای نمونه برخی شواهد تجربی نشان می‌دهند افزایش شهریه باعث تغییر تصمیم تحصیلی در ثبت‌نام می‌شود و منجر به عدم ثبت‌نام در یک دانشگاه می‌شود (کارت و کاری^۹، ۲۰۱۱) نقطه مقابل آن، شواهد پژوهشی که حاکی از عدم تاثیر افزایش میزان شهریه در تصمیم تحصیلی دارد (بروکس و واترز^{۱۰}، ۲۰۱۱؛ واسیغ و حمزه^{۱۱}، ۲۰۰۴) پاره‌ای از شواهد تجربی دیگر نیز نشان می‌دهند افزایش کمک‌های مالی و وام باعث تاثیر مثبت در تصمیم تحصیلی برای انتخاب و ثبت‌نام در دانشگاه‌های گوناگون می‌شود (کورنول^{۱۲} و همکاران، ۲۰۰۶؛ دینارسکی^{۱۳}، ۲۰۰۰) نقطه مقابل آن یافته‌های تحقیقاتی دیگری است که نشان از آن دارند افزایش کمک‌های مالی و وام هیچ نقشی در تصمیم تحصیلی دانشجویان برای انتخاب دانشگاه نداشته‌اند (ریتزو و ارنبرگ^{۱۴}، ۲۰۰۴؛ لان و وینترز^{۱۵}، ۲۰۱۱). در جدول (۱) با مروری بر مطالعات انجام شده نقش شهریه در برخی از تصمیمات تحصیلی دانشجویان دسته‌بندی شده است.

¹ Dewi

² Thomas

³ Jooste

⁴ Aparicio

⁵ Serna

⁶ Mughan

⁷ Ison

⁸ Curs & Singell

⁹ Carter & Curry

¹⁰ Brooks & Waters

¹¹ Vasigh & Hamzaee

¹² Cornwell

¹³ Dynarski

¹⁴ Rizzo & Ehrenberg

¹⁵ Lan & Winters

جدول ۱: دسته‌بندی مطالعات بر اساس نقش شهریه در برخی تصمیمات تحصیلی دانشجویان

شهریه تاثیر ناهمگنی در تصمیمات تحصیلی در ثبت‌نام و ادامه تحصیل (با توجه به نوع دانشگاه، محل زندگی و غیره) داشته است	افزایش شهریه اثر منفی در تصمیمات تحصیلی در ثبت‌نام و ادامه تحصیل داشته است	افزایش شهریه در تصمیمات تحصیلی ثبت‌نام و ادامه تحصیل نقش نداشته است
دو ^۱ (۲۰۰۴) // بوزیک و میلر ^۲ (۲۰۱۴) // دوگنر و همکاران (۲۰۱۲) // فرینتی ^۴ (۲۰۰۵)	آلن و ورنیاک ^۵ (۲۰۱۹) // گارت و گرینی ^۶ (۲۰۱۸) // گاریبالدی ^۷ و همکاران (۲۰۰۷) // هلر ^۸ (۱۹۹۷) // هملت و مارکوتی ^۹ (۲۰۱۱) // بوآتمن ^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۷) // کانینگام و سانتیاگو ^{۱۱} (۲۰۰۸) // پرنا ^{۱۲} (۲۰۰۶) // کنگر و ترنز ^{۱۳} (۲۰۱۵) // لسلی و بریکمن ^{۱۴} (۱۹۸۷) // هانبر ^{۱۵} (۲۰۱۲) // هوانگ ^{۱۶} (۲۰۱۲) // لانگلت ^{۱۷} و همکاران (۲۰۱۵)	فلورز ^{۱۸} (۲۰۱۰) // دارولیا و پوتوچنیک ^{۱۹} (۲۰۱۵) // کاوشال ^{۲۰} (۲۰۰۸) // کامرون و همکن ^{۲۱} (۲۰۰۱) // بروکس و واترز (۲۰۱۱) // واسیغ و حمزه‌ای (۲۰۰۴)

با توجه به جدول فوق مطالعات انجام شده در سه خوشه دسته‌بندی شدند. بر این اساس، همواره این پیچیدگی و مشخص نبودن نقش شهریه در ادبیات تصمیم‌گیری تحصیلی دانشجویان بر مبنای شواهد تجربی وجود داشته است. بنابراین واکاوی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان بسیار مهم است. ضرورت شناخت این نقش در تصمیمات تحصیلی دانشجویان را می‌توان از نقطه‌نظرهای گوناگون تشریح کرد:

- دیدگاه فردی (سطح خرد): شناخت این عوامل به بهینه‌سازی تصمیمات تحصیلی دانشجویان با توجه به مقوله کمیابی و هزینه فرصت کمک می‌کند. تا در تصمیمات با شناخت و آگاهی بر این نقش سیمای کلی‌تر و جامع‌تری از ترجیحات مختلف در تصمیمات تحصیلی به دست می‌آورند که می‌توانند با شناسایی و مقایسه گزینه‌های مختلف تصمیمات مطلوب‌تری را با حداکثر بازدهی انتظاری و اثربخشی اتخاذ کنند. چراکه فهم این عوامل به خلق یک مدل ذهنی^{۲۲} بهینه از طریق ایجاد یک چارچوب مشخص در همه سطوح اثرگذار بر تصمیمات کمک می‌کند.
- دیدگاه مدیران دانشگاهی (سطح میانی): مدیران دانشگاهی با فهم این نقش می‌توانند با شناخت جامع‌تری به تعیین نرخ شهریه بپردازند. چراکه مقوله تعیین نرخ شهریه و کشش آن از مقولات پیچیده در اقتصاد شهریه است. دلیل اصلی آن نیز تکثر عوامل موثر بر نقش شهریه است که شناخت این نقش به تعیین میزان بهینه شهریه کمک می‌کند. همچنین به مدیران دانشگاه‌ها در تعیین میزان و نحوه تخصیص کمک‌های مالی به دانشجویان شهریه‌پرداز کمک می‌کند تا الگوی تخصیصی را برگزینند که حداکثر مطلوبیت را برای طرفین در بر دارد. مضاف بر این، مدیران یا شناخت این عوامل و کاربست آن در سازوکارهای تشویقی نظیر تخفیف در شهریه می‌تواند به شکل قابل توجهی عملکرد تحصیلی دانشجویان را بهبود بخشد.

1 Flores
 2 Darolia & Potochnick
 3 Kaushal
 4 Cameron & Heckman
 5 Allen & Wolniak
 6 Garrett & Greene
 7 Garibaldi
 8 Heller
 9 Hemelt & Marcotte
 10 Boatman
 11 Cunningham & Santiago
 12 Perna
 13 Conger & Turner
 14 Leslie & Brinkman
 15 Hübner
 16 Huang
 17 Langelett
 18 Dowd
 19 Bozick & Miller
 20 Dwenger
 21 Frenette
 22 Mental Model

▪ دیدگاه طراحان و سیاستگذاران آموزش عالی و برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران در سطح ملی (سطح کلان)؛ با توجه به کمبودهای مالی که امروزه نظام‌های دانشگاهی اقصی نقاط جهان را درگیر کرده است. آموزش عالی ایران نیز ناگزیر در سال‌های اخیر به سمت نظام آموزش عالی شهریه‌پرداز حرکت کرده است. بنابراین، شناخت این نقش به تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران کمک می‌کند نقشه راه روشن‌تری برای سیاست‌گذاری در بخش آموزش عالی شهریه‌پرداز داشته باشند. این شناخت در دامنه وسیعی از سیاست‌ها و تصمیمات سیاستی نظیر بازتعریف سیاست‌های پذیرش دانشجویان، بازنگری در قوانین، برقراری تناسب در ترکیب میزان منابع دولتی و میزان شهریه و غیره می‌تواند موثر باشد.

بنابراین، مخاطبین شناخت این نقش شامل چندین سطح از ذینفعان است. با وجود اهمیت این موضوع تاکنون مطالعاتی که در این زمینه انجام شده‌اند به صورت منفرد به نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان پرداخته‌اند. به عنوان مثال برخی از پژوهشگران عواملی همچون: موقعیت جغرافیایی دانشگاه، شهرت دانشگاه، کیفیت دانشگاه، زیرساخت‌ها و امکانات، میزان اعطای کمک‌های مالی را بر شمرده‌اند (قاسیم^۱ و همکاران، ۲۰۲۱؛ آلفاتال^۲، ۲۰۱۷؛ میگین^۳ و همکاران، ۲۰۱۵) این عوامل از دیدگاه سیاست‌گذار و کلان است. برخی دیگر از مطالعات پیشین در سطح خرد به واکاوی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان پرداخته‌اند، عواملی نظیر: جنسیت، نژاد یا قومیت، وضعیت نسل اول بودن دانشجویی (تجربه اول دانشجویی)، میزان درآمد، رشته تحصیلی، معدل تحصیلی و غیره را ذکر کرده‌اند (سنت جان^۴ و همکاران، ۲۰۰۵). از این رو، هدف از پژوهش پیش‌رو، واکاوی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان می‌باشد. برای دستیابی به این هدف دو پرسش مطرح شده است:

- مهمترین ابعاد تصمیمات تحصیلی دانشجویان متاثر از شهریه کدام‌اند؟
- کدام تصمیم تحصیلی نسبت به سایر تصمیمات تحصیلی وزن و تأثیرپذیری بیشتری دارد؟

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

در این بخش، نخست در کنار پرداختن به عوامل متکثر در تصمیمات تحصیلی دانشجویان متاثر از شهریه، به وجوه اصلی تصمیم‌گیری، اطلاعات و زمان تصمیمات پرداخته می‌شود. سپس مهمترین الگوهای تصمیم‌گیری تا به امروز نقد و تحلیل می‌شوند. در نهایت مهمترین نظریات مربوط به نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان بیان می‌شود.

وجه نخست، در باب موقعیت‌های تصمیم‌گیری، مهمترین شاخص برای تعیین موقعیت تصمیم‌گیری وجود اطلاعات می‌باشد هر چقدر اطلاعات بیشتری موجود باشد وضعیت از عدم اطمینان به سمت اطمینان سوق پیدا می‌کند؛ (۱) اطمینان کامل: در این حالت تصمیم‌گیرنده نتایج حاصل از انتخاب را می‌داند؛ (۲) ریسک: در این حالت تصمیم‌گیرنده به طور کامل نمی‌داند نتیجه حاصل از این انتخاب چیست ولی احتمال آن را می‌داند؛ (۳) عدم اطمینان کامل: در این حالت تصمیم‌گیرنده نتیجه حاصل از انتخاب و اجتماع وقوع آن را نمی‌داند (ملک جعفریان، ۱۳۹۲). در وجه دیگر، تصمیم‌گیری از منظر زمان، یک حادثه و یا واقعه و یا پیشامد نیست. یک فرایند است که نتایج آن در طول یک هفته، یک ماه و یا یک سال آشکار می‌شود. تصمیم‌گیری حاصل جمع‌آوری اطلاعات گسسته‌ای است که در فواصل زمانی مختلف به واحد تصمیم‌گیرنده می‌رسد. مغز برای گرفتن تصمیم باید قابلیت‌های ترکیب و نگهداری این اطلاعات را داشته باشد. تعیین زمان برای جمع‌آوری اطلاعات عمدتاً بستگی به مفاهیم و روند تصمیم‌گیری دارد. بنابراین زمان در اختیار برای تصمیم‌گیری عبارت است از فاصله زمانی معینی که بین لحظه احساس نیاز به تصمیم‌گیری تا زمان اتخاذ تصمیم عملاً صرف می‌شود. مقوله زمان در تصمیم‌گیری به چهار صورت مطرح می‌شود؛ (۱) اول بعد زمانی تصمیم که به نوعی به مدت تصمیم و چگونگی استفاده از زمان باز می‌گردد؛ (۲) زمان به عنوان یک واسطه در میان اجزای مختلف تصمیم که در زمان‌های مختلف اتخاذ شود؛ (۳) زمان به عنوان یک منبع و عامل محتوایی که کوتاهی و یا محدود بودن آن می‌تواند تأثیر جدی بر تصمیم داشته باشد و (۴) زمان به عنوان یک کالا که در تصمیم می‌تواند خود یک موضوع مهم باشد (رضائیان و همکاران، ۱۳۹۸). نکته شایان توجه است که، سرمایه‌گذاری در آموزش عالی از دیدگاه دانشجویان در اتخاذ تصمیم در هر دو وجه مبهم است. در وجه نخست، اطلاعات دانشجویان هم نسبت به عوامل موثر در تصمیم‌گیری

¹ Qasim

² Alfattal

³ Migin

⁴ St. John

و هم اطلاعات از آینده بازار کاری مبهم است. از منظر زمان نیز، همانگونه که پیداست سرمایه‌گذاری در آموزش عالی یک سرمایه‌گذاری بلندمدت با شرایط کاری نامعلوم است.

در کنار این وجوه، عوامل متعددی نظیر؛ یادگیری، جایگاه آموزش و توسعه سرمایه انسانی، اقتصاد خانواده و تصمیم‌گیری‌های مربوط به اهداف جمعی (آموزش فرزندان، وقف، ارث، تولید مردان در مقابل زنان، حواله پول)، تفاوت جنسیتی (شرایط مردان در مقابل زنان، مشارکت در بازار کار، علائق، توانمندی‌های ذاتی و غیزه)؛ سازمان و مدیریت، علوم شناختی (فرایندهای شناختی و شواهد مربوط به محدودیت اطلاعاتی و محاسباتی) در تصمیم‌گیری تحصیلی دانشجویان اثر دارند (نادری، ۱۳۹۲) بر این اساس می‌توان الگوی‌های تصمیم‌گیری دانشجویان را به چهار دسته؛ الف) الگوی تصمیم‌گیری با عقلانیت محض؛ ب) الگوی تصمیم‌گیری با عقلانیت محدود؛ ج) الگوی تصمیم‌گیری با رویکرد رفتاری و د) الگوی تصمیم‌گیری با رویکرد شناختی تقسیم‌بندی کرد.

الگوی تصمیم‌گیری با عقلانیت محض، در ادبیات تصمیم‌گیری، عقلانیت^۱ به استفاده منطقی از ابزار مناسب جهت رسیدن به اهداف مطلوب گفته می‌شود. مدل‌های تصمیم‌گیری در چارچوب مفهوم عقلایی بودن در یک دامنه حداکثر عقلایی بودن (مدل انسان اقتصادی) تا حداقل عقلانی بودن (مدل انسان اجتماعی) تعریف و تبیین می‌شوند (مشیری و جلیلی، ۱۳۸۸). لیکن، در الگوهای تصمیم‌گیری متعارف یعنی الگوی تصمیم‌گیری با عقلانیت محض (متناسب با رفتار انسان عقلایی) و الگوی تصمیم‌گیری محدود (اطلاعات ناقص همراه با خطر و عدم اطمینان) مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌گیرند. در الگوی اول، با فرض اطلاعات کامل تصمیم‌گیری می‌کند بدون اینکه با نقصان اطلاعات و عدم تقارن آن مواجه باشد. ترجیحات وی شفاف و به راحتی قابل رتبه‌بندی است و تنها محدودیت پیش‌روی وی منابع و امکانات است. بنابراین با رعایت محدودیت منابع انسان عقلایی به گونه‌ای تصمیم می‌گیرد که حداکثر پیامد برای وی حاصل شود (نادری، ۱۳۹۲). در نقد این الگوی تصمیم‌گیری، رفتار انسان‌ها عقلانی فرض می‌شود و در این فرض رفتار واقعی به نوعی با رفتار عقلانی مترادف فرض می‌شود این فرض گرچه ابزار تحلیلی قدرتمندی ارائه می‌کند. اما با ساده‌سازی رفتار انسانی، پیچیدگی‌های رفتاری انسان و هنجارهای اخلاقی حاکم بر رفتار او را نادیده می‌گیرد و می‌تواند به تحلیل‌ها و سیاست‌گذاری‌های غیر واقع بینانه‌ای منجر گردد (منظور و طاهری، ۱۳۹۲).

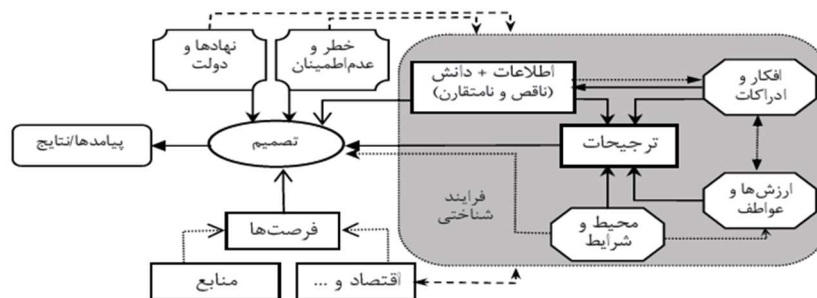
الگوی تصمیم‌گیری با عقلانیت محدود^۲، مبنای اصلی این الگو، بر تجدید نظر در مفهوم فرد اقتصادی و در نظر گرفتن تاثیر محیط بر انتخاب افراد است. همچنین، یک نکته مهم که در الگوی مرسوم عقلانیت محض نایده گرفته می‌شود یعنی، هزینه‌های جمع‌آوری اطلاعات (اگر در نظر گرفته شوند الگوی عقلانیت محض با تناقض رو به رو می‌شود)، در عقلانیت محدود لحاظ شده است. در نقاط مهم، عقلانیت شکست می‌خورد و در نتیجه یک عدم تطابق بین محیط تصمیم‌گیری و انتخاب تصمیم‌گیرنده وجود دارد (تیموری و همکاران، ۱۳۹۶) به سخنی دیگر، الگوی دوم، مبتنی بر مقوله اطلاعات است. یعنی در واقعیت اطلاعات در اختیار افراد به طور اصولی کامل نمی‌باشد. علاوه بر این، دریافت و نحوه پردازش اطلاعات یکی از عوامل مهم در شکل‌گیری افکار تصمیم‌گیران محسوب می‌شود که رفتار ایشان را تحت تاثیر قرار می‌دهد. بر این اساس، تصمیم‌گیران و عاملان اقتصادی برای تصمیم‌گیری‌های تخصیص منابع خود متناسب با الگوی قید شده، اطلاعات کامل را ندارند. علاوه بر این، تصمیم‌گیری‌های تخصیص منابع به طور اصولی در شرایط تعاملی انجام می‌شود. میزان برخورداری از اطلاعات بین همه عاملان یکسان نیست به این ترتیب مسائل مربوط به اطلاعات دست کم از دو ناحیه یعنی نقصان اطلاعات و عدم تقارن اطلاعات مطرح است (نادری، ۱۳۹۲). در نقد این الگو، به این نکته توجه داده می‌شود که در الگو، به ویژگی‌های رفتاری (حالات روانشناختی) و شناختی (عملکرد مغز) در تصمیمات توجهی نمی‌شود. به عنوان یک بدیل و جایگزین، الگوی تصمیم‌گیری رفتاری مطرح شده است که این الگو به دنبال در نظر گرفتن تاثیر فرآیندهای روانشناختی در تصمیم‌گیری می‌باشد. امروزه، ایده‌ی رفتار کاملاً عقلایی سرمایه‌گذاران که همواره به دنبال حداکثر کردن مطلوبیت‌شان هستند در راستای توجیه رفتار و واکنش بازارها کافی نیست، بنابراین این الگو را می‌توان رویکردی دانست که دو فرض اصلی و محدود کننده رویکرد سنتی یعنی بیشینه‌سازی مطلوبیت مورد انتظار و عقلانیت کامل را کنار می‌گذارد. در این الگو این ادعا مطرح می‌شود که برخی اوقات به منظور یافتن پاسخی برای معماهای تجربی موجود در حوزه‌ی مالی، ضروری است تا این احتمال را بپذیریم که گاهی برخی از عوامل اقتصادی کاملاً عقلایی رفتار نمی‌کنند (دارابی و همکاران، ۱۳۹۵). این الگوی تصمیم‌گیری نیز بدلیل پیچیدگی انسان و شبیه‌سازی رفتاری انسان در تصمیمات با انتقادات

¹ Rationality

² Bounded Rationality

فراوانی همچون: خطای انحراف رفتاری، خطای اعتماد به نفس کاذب^۱، داشتن دیدگاه محدود^۲، خطای فرافکنی (شاخص یا تعمیم‌دهی)^۳، دوری از تاسف و پشیمانی^۴ مواجه شده است (اسلامی بیدگلی و کردلوئی، ۱۳۸۸).

در الگوی تصمیم‌گیری با رویکرد شناختی، تصمیم‌گیری، یکی از مهمترین کارکردهای شناختی است که مطالعات بسیار گسترده‌ای بر روی آن انجام پذیرفته است. بنابراین، تحلیل و چگونگی رفتارهای تصمیم‌گیری‌های مستلزم مطالعه مغز انسان به‌مثابه پردازنده اطلاعات است که اساس و پایه کلیه تصمیم‌گیری‌ها را شکل می‌دهد (ساهی^۵، ۲۰۱۲). چراکه تصمیم‌گیری‌های اقتصادی نیز مستقیماً به کارکردهای مغز مربوط می‌شوند. این قبیل تفاوت‌ها، تصمیم‌گیری‌ها را نیز متأثر خواهند ساخت. یعنی ارزش‌ها و ترجیحات متفاوت هستند، نحوه اولویت‌بندی ترجیحات یکسان نیستند، نحوه مقابله با خطر و عدم اطمینان فرق دارند، بسیاری از تصمیم‌گیران داعیه حداکثرسازی منافع شخصی ندارند (نادری، ۱۳۹۲). نکته اساسی و تعیین‌کننده این است که این تفاوت‌ها به گونه‌ای است که در سطح کلان آنگونه که در نظریه اقتصادی متعارف فرض شده همدیگر را خنثی نمی‌کنند بلکه به سمت و جهت خاصی تورش دارند. ضمن اذعان به متفاوت بودن انتظارات، بسته به شرایط و به ویژه آگاهی‌ها و توانمندی‌های شناختی و فراشناختی، انتظارات نیز تغییر زیادی پیدا می‌کنند که این مهم در چارچوب خصیصه‌های اساسی رویکرد شناختی قرار می‌گیرد. همچنین توانایی افراد در کسب، ذخیره‌سازی، تحلیل، ارزیابی، کاربست و انتقال اطلاعات، دانش، مهارت و تخصص از لحاظ توانایی‌های مغزی بسیار متفاوت است که به سهم خود پیچیدگی‌های واکاوی مسائل را از ناحیه ناهمسانی‌ها و ناهمگنی‌های مورد بحث که درونی هستند به شدت زیاد می‌کند. تفاوت در توانایی‌های مغزی ناشی از کارکردهای متفاوت قسمت‌ها یا قطعات مختلف مغز انسانی است (نادری، ۱۳۹۷). در مطالعه‌ای نادری (۱۳۹۲) شمای کلی از مولفه‌های و فرایندهای تصمیم‌گیری شناختی ارائه کرده است که در شکل (۱) بازنمایی شده است:

شکل ۱: شمای کلی از مولفه‌های و فرایندهای تصمیم‌گیری شناختی

منبع: نادری (۱۳۹۲)

شکل بالا نشان می‌دهد که عوامل متعددی در سطوح مختلف بر ترجیحات افراد در تصمیم‌گیری وجود دارند که در فرایند تصمیم‌گیری شناختی می‌بایست مورد توجه قرار گیرند. به طور کلی، مغز از سه پاره کالبدشناختی تشکیل شده است که هر پاره آن مانند لایه‌های پیاز بر روی هم قرار گرفته‌اند که فرایندهای پیچیده تصمیم‌گیری‌های تحلیلی، در لایه خارجی؛ انگیزه‌ها، هیجان‌ها، واکنش‌های عاطفی در لایه میانی و فرایندهای فیزیولوژیکی مربوط به ادامه حیات فرد، در لایه درونی آن انجام می‌گیرد. لایه خارجی مغز را قشر مخ (کورتکس^۶) می‌گویند که در مرکز پشتیبانی مغز و هدایت‌کننده کارکردهای عملیاتی و کنترلی بدن است (قشر مخ پیش‌پیشانی نام دارد). قشر پیش‌پیشانی درگیر تفکر انتزاعی، برنامه‌ریزی، محاسبه، یادگیری و تصمیم‌گیری‌های استراتژیک است. جز دیگر مغز دستگاه کناره‌ای (لیمبیک سیستم^۷)، محرک هیجان و منبع انگیزش از جمله ترس و برانگیختگی است. جزء سوم مغز، میان مغز است که تنظیم فرایندهای فیزیولوژیکی حیات از جمله تنفس و هشیاری و ضربان قلب را برعهده دارد. این سه لایه که گذرگاه‌های نورونی هستند نقل و انتقال اطلاعات در مغز را انجام می‌دهند. از این میان، دو گذرگاه مالی با تصمیم‌گیری مالی در ارتباط هستند (شلیله، ۱۳۹۰).

¹Over confidence

²Narrow Framing (Narrow Minding)

³Representativeness

⁴Regret Avoidance

⁵Sahi

⁶Cortex

⁷Systema limbicum

در فرایند یک تصمیم‌گیری متداول دو مرحله وجود دارد: مرحله چارچوب و ویرایش^۱ و مرحله ارزیابی تصمیم‌گیری است (کاهنیمان و تورسکی^۲، ۱۹۷۹). مرحله اول شامل تجزیه و تحلیل اولیه مسئله تصمیم‌گیری است که مواردی همچون: چه اقدامات یا گزینه‌هایی می‌تواند وجود داشته باشند؟ شرایط احتمالی مربوطه و نتایج را شامل می‌شود. در این مرحله به نحوه ارائه مشکل، هنجارها، عادات و انتظارات مختلف شخصی توجه می‌شود. در مرحله بعدی گزینه‌های مختلف ارزیابی می‌شوند و سپس گزینه‌ای که بالاترین ارزش ادراک شده را دارا باشد اتخاذ می‌شود (گودک^۳ و همکاران، ۲۰۱۵). تصمیم‌گیرندگان در فرایند تصمیم‌گیری در مورد نتایج مورد انتظار و متنوع از حساب‌های ذهنی^۴ در ارزیابی انتخاب گزینه‌های مختلف تصمیم‌گیری استفاده می‌کنند. حساب ذهنی به عنوان یک چارچوب نتیجه‌ای مفهوم پردازی می‌شود که: (۱) مجموعه نتایج اولیه و ترکیب آن‌ها را که به طور مشترک ارزیابی می‌شوند؛ (۲) یک نتیجه مرجع بی‌طرف و هنجاری در نظر گرفته می‌شود. از این نقطه مرجع برای تعیین وضع موجود استفاده می‌شود. تصمیم‌گیرندگان از چنین حساب‌های ذهنی برای ردیابی محل پرداخت پول خود و تحت کنترل نگه داشتن هزینه‌هایشان استفاده می‌کنند (تالر^۵، ۱۹۹۹). حساب‌های ذهنی می‌توانند در سه حالت؛ حداقلی^۶، موضعی^۷ یا جامع^۸ باشد. حساب‌های ذهنی حداقلی فقط تفاوت بین گزینه‌ها و نادیده گرفتن ویژگی‌های آنها را به اشتراک می‌گذارد. حساب‌های موضعی عواقب انتخاب‌های احتمالی را به سطح مرجع تعیین شده با توجه به زمینه تصمیم‌گیری مرتبط می‌سازد. حساب‌های جامع شامل همه عوامل دیگر از جمله دارایی فعلی، درآمد پیش‌بینی شده در آینده و نتایج احتمالی سایر سرمایه‌گذاری‌ها را در نظر می‌گیرد (تالر، ۱۹۹۹).

نظریات مرتبط با نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان به شرح زیر می‌باشد؛ (۱) نظریه سرمایه انسانی^۹؛ در این نظریه فرض می‌شود که افراد عقلانی رفتار می‌کنند و از انتخاب خود آگاه هستند اگرچه ممکن است نتوانند هزینه‌ها و مزایای مدرک دانشگاهی را بطور کامل در آینده پیش‌بینی کنند اما گزینه‌ای را انتخاب می‌کنند که حداکثر مطلوبیت [درآمدی و غیر درآمدی] را برای آن‌ها به ارمغان آورد. بطور کلی در این نظریه، افراد با در نظر داشتن مزایای تحصیلات دانشگاهی از درآمدهای فعلی خود صرف نظر می‌کنند تا در آینده با کسب توانمندی بیشتر میزان درآمد خود را ارتقاء بخشند (گلدریک راب^{۱۰} و همکاران، ۲۰۰۹). چراکه تحصیلات دانشگاهی علاوه بر مزایای پولی، آثار غیرپولی فراوانی نیز برای افراد در بر دارد (گورسمن^{۱۱}، ۲۰۰۶). از جمله مطالعاتی که به نظریه سرمایه انسانی در شهریه اشاره داشته‌اند می‌توان به چاکرابارتی^{۱۲} و همکاران (۲۰۲۳)؛ چاکرابارتی و همکاران (۲۰۲۰)؛ فوس^{۱۳} و همکاران (۲۰۱۷) و کیپل^{۱۴} (۲۰۱۹) اشاره کرد؛ (۲) نظریه انتخاب منطقی^{۱۵} (بیکر^{۱۶}، ۱۹۷۶)؛ این نظریه توضیحی در باب نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان در زمینه امور مالی فراهم می‌آورد تصمیمات مالی دانشجویان را به عنوان روشی برای تجزیه و تحلیل هزینه-فایده توضیح می‌دهد. از این منظر، با بالا رفتن هزینه‌های پولی و شخصی دانشگاه، مزایا باید بطور متناسب با آن با در نظر داشتن فرصت‌های بازار کار برای جذب افزایش یابد. هزینه‌های پولی با هزینه‌های مستقیم (مانند شهریه و کتاب) و هزینه‌های فرصت از دست رفته تعیین می‌شوند (داوود^{۱۷}، ۲۰۰۴). از جمله مطالعاتی که به نظریه انتخاب منطقی و شهریه پرداخته‌اند می‌توان به اسپینوزا^{۱۸} و همکاران (۲۰۲۳)؛ وبر و برنز^{۱۹} (۲۰۲۱)؛ کانن^{۲۰} (۲۰۱۹) و هالیک^{۲۱} (۲۰۱۷) اشاره کرد.

¹ Framing and editing

² Kahneman & Tversky

³ Godek

⁴ Mental Accounts

⁵ Thaler

⁶ Minimal

⁷ Topical

⁸ Comprehensive

⁹ Human Capital Theory

¹⁰ Goldrick-Rab

¹¹ Grossman

¹² Chakrabarti

¹³ Fos

¹⁴ Capelle

¹⁵ Rational choice theory

¹⁶ Becker

¹⁷ Dowd

¹⁸ Espinoza

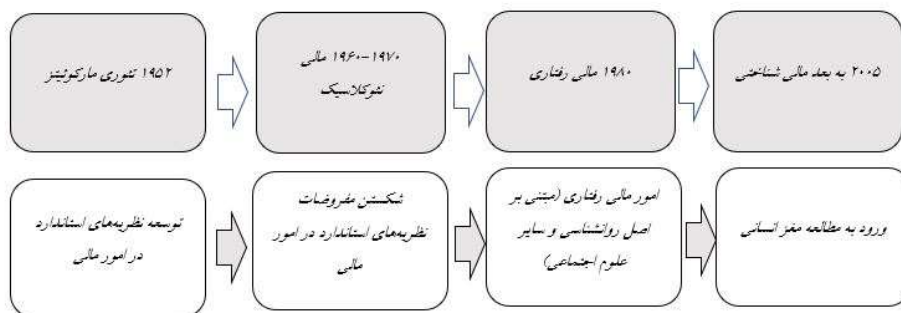
¹⁹ Webber & Burns

²⁰ Conn

²¹ Holbeck

۳) نظریه اقتصاد شناختی؛ سیر تاریخی رویکرد اقتصاد از کلاسیک تا اقتصاد شناختی در ارتباط با تصمیمات (ساهی، ۲۰۱۲) در شکل (۲) آمده است.

شکل ۲: سیر تاریخی رویکرد اقتصاد از کلاسیک تا اقتصاد شناختی در ارتباط با تصمیمات تحصیلی دانشجویان و شهریه منبع: ساهی (۲۰۱۲)

بر اساس شکل (۲) سیر تحولات به چهار دوره دسته‌بندی شده‌اند. در دوره اول، سال ۱۹۵۲ تئوری مارکوویتز و توسعه استاندارد مالی بیان شد. در این دوره تمایل به ساده‌سازی ذهن برای درک محیط بود. در دوره بعدی ۱۹۶۰ مالی نئوکلاسیک و شکستن مفروضات تئوری استاندارد مالی به دلیل ناتوانی مدل در پیش‌بینی عملکرد مطرح شد. دوره سوم، ۱۹۸۰ بود که مالی رفتاری بر پایه اصول روانشناسی و سایر علوم اجتماعی ارائه شد. به دلیل نادیده گرفتن علوم رفتاری و روانشناسی کنار گذاشته شد و در دوره چهارم و آخرین دوره، از سال ۲۰۰۵ به بعد مالی عصبی بر اساس مطالعات انجام شده روی مغز انسان به دلیل دشواری پیش‌بینی رفتار تصمیم‌گیرندگان پدید آمد.

براسینو-ماسکرا^۱ (۲۰۲۳) ضمن بررسی عوامل موثر بر سیاست‌های شهریه مقیم ایالتی برای مهاجران جوان غیرقانونی در ایالات متحده آمریکا به این نتیجه رسید که تحرک اجتماعی و مسیر قانونی تا حد زیادی به دسترسی مهاجران جوان غیرقانونی به آموزش عالی بستگی دارد که این امر نیز به شدت به فرایندهای دیوان‌سالاری درون و بیرون دانشگاه و وضعیت متفاوت ایالات، به عنوان زمینه بهره‌مندی از مزایای پرداخت شهریه مقیم در ایالت وابسته است. لی^۲ و همکاران (۲۰۲۲) در مطالعه‌ای تحت عنوان بررسی تمایل دانشجویان ویتنامی در مقطع کارشناسی برای پرداخت هزینه تحصیلات عالی تحت شرایط به اشتراک هزینه‌ها و سهم شدن در تامین هزینه‌ها، به این نتیجه دست یافتند که دانشجویان تمایل زیادی به پرداخت هزینه برای تحصیلات عالی دارند این امر نشان دهنده تمایل آنها به پرداخت هزینه برای کلاس‌های اضافی علاوه بر شهریه دانشگاه‌ها است. یافته‌های این مطالعه همچنین نشان داد که عواملی همچون سال تحصیلی دانشجوی، رشته تحصیلی، درآمد شخصی یا دریافت کمک دولتی، وضعیت اقتصادی خانواده و عوامل مرتبط با تحصیل بر دیدگاه دانشجویان در مورد پرداخت هزینه برای آموزش عالی (شامل شهریه و هزینه کلاس‌های اضافی) تأثیر می‌گذارد. وبر و برنز^۳ (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان قیمت دسترسی: بدهی دانشجویی دانش‌آموخته برای دانشجویان رنگین پوست از ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ به این نتیجه رسیدند که دانشجویان دانش‌آموخته سیاه‌پوست آفریقایی آمریکایی و اسپانیایی تبار بیش از دانشجویان سایر نژادها وام گرفته‌اند و بیشترین درصد افزایش را در وام‌گیری از سال ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ تجربه کرده‌اند. میزان بدهی به طور معمول برای همه دانشجویان دانش‌آموخته در موسسات خصوصی در مقایسه با موسسات دولتی بیشتر بوده است، بیشترین بدهی به سیاه‌پوستان آمریکایی و آفریقایی تبار در برنامه‌های خصوصی تحمیل شده است. بلیمر^۴ و همکاران (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان انعکاس افزایش شهریه در وام گرفتن دانشجویان، پیشرفت تحصیلی و مالکیت خانه در آمریکا پس از رکود به این نتیجه رسیدند که با افزایش شهریه، دانشجویانی که تحت تأثیر شوک شهریه قرار گرفته‌اند از تحصیل انصراف نده‌اند بلکه زیر بار بدهی بیشتری رفته‌اند. با افزایش میزان شهریه و بدهی دانشجویان منجر به کاهش شدید میزان مالکیت مسکن دانشجویان در مناطق حومه‌ای و شهری، به ویژه در شمال شرق و غرب ایالات متحده شده است. انگو و چو^۴ (۲۰۲۱) در تحقیقی با عنوان تأثیر شهریه ایالت در تصمیم‌ثبات نام دانشجویان بین‌المللی به این نتیجه دست یافتند که سیاست دانشگاه‌های ایالتی مینه‌سوتا

^۱ Briceno-Mosquera

^۲ Le

^۳ Bleemer

^۴ Ngo & Cho

که به دانشجویان بین‌المللی اجازه می‌دهد معادل شهریه داخلی را پرداخت کنند، ۳۸۵ دانشجوی بین‌المللی جدید را در سال اول این سیاست به ایالت جذب کرده بود. همچنین میزان ثبت‌نام دانشجویان داخلی تغییری نکرده بود، این نتیجه نشان می‌دهد که این سیاست منجر به افزایش درآمد خالص این دانشگاه شده بود. کانسکی^۱ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان سیستم‌های پشتیبانی دانشجویی و شهریه در منظر مقایسه‌ای با بررسی رابطه بین سخاوت و درجه هدف قرار دادن حمایت از دانشجویان در ۲۱ کشور سازمان همکاری و توسعه اقتصادی^۲ به این نتیجه رسیدند که حمایت دانشجویی در کشورهایی که مزایا را بر دانشجویان خانواده‌های کم‌درآمد متمرکز می‌کنند، سخاوتمندانه‌تر است. لوکاس^۳ و همکاران (۲۰۲۰) در تحقیقی با عنوان تأثیر افزایش شهریه در تصمیم ثبت‌نام و نیت ماندگاری دانشجویان سال اول پرداختند. این پژوهش با روش کیفی صورت گرفته بود. نتایج موید این نکته بود مسائل مالی مهمترین عامل مؤثر در تصمیم تحصیلی دانشجویان برای انتخاب دانشگاه (ثبت‌نام) و ماندگاری است. گریمز و لین^۴ (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان برآورد کشش شهریه پذیرش دانشجو: مورد یک موسسه کارشناسی ارشد فراگیر منطقه‌ای به این نتیجه رسیدند که دانشجویان سال اول نسبت به سایر دانشجویان مقطع کارشناسی به طور کلی نسبت به تغییرات شهریه حساس‌تر هستند. انتظار می‌رود افزایش یک درصدی در شهریه منجر به کاهش ثبت‌نام دانشجویان سال اول بین ۱،۱۹ تا ۱،۲۹ درصد شود. کواسی آگیمن^۵ و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی با عنوان بوجه آموزش عالی و دسترسی دانشجویان در جنوب جهان به این نتیجه رسیدند که دانشگاه‌های دولتی در آفریقای جنوبی و غنا به منابع جایگزین مانند هزینه‌های دانشجویان بین‌المللی و زبان‌آموزان غیرستنی برای افزایش قدرت مالی خود متکی هستند، اما به دلیل فشار مالی که با رشد تعداد دانشجویان داخلی همراه است، این میزان ناکافی است.

نادری و فولادی (۱۳۹۰) در پژوهشی به تحلیل تطبیقی پیشرفت تحصیلی دانشجویان نوبت اول و دوم کارشناسی ارشد علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه تهران پرداختند و به این نتیجه رسیدند که تفاوت معناداری بین رتبه کنکور کارشناسی ارشد دو گروه نوبت اول و دوم وجود دارد و دانشجویان نوبت دوم به لحاظ رتبه کنکور ضعیف‌تر از دانشجویان نوبت اول هستند، اما معدل دو گروه بعد از سه ترم نشان داد که تفاوت معناداری بین عملکرد دو گروه وجود ندارد و دانشجویان نوبت دوم توانسته‌اند عقب‌ماندگی علمی خود را جبران نمایند. نوه ابراهیم و عزیز (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی رابطه بین وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانشجویان شبانه با ادراک آنها از سرمایه‌گذاری در تحصیلات تکمیلی به این نتیجه رسیدند که بین وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانشجویان شبانه و ادراک از مناسب بودن شهریه تحصیلات تکمیلی و ادراک از مناسب بودن سیاست‌های حمایتی رابطه معناداری وجود داشت. بین وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانشجویان شبانه و سه متغیر: ۱. ادراک از درآمدهای آتی پولی، ۲. ادراک از درآمدهای آتی غیر نقدی و ۳. تمایل به دریافت وام رابطه معناداری وجود نداشت. احمدی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی تحت عنوان داده کاوی دانشجویان انصرافی دانشگاه تهران با تمرکز بر حفظ دانشجویان شهریه‌پرداز (جلوگیری از روی گردانی مشتری) در یافته‌های پژوهش ترم اول و دوم (به ویژه ترم اول در دوره سنی ۳۱-۲۴ سال) را به منزله پرخطرترین دوره زمانی، دانشجویان ارشد را مستعدترین مقطع و دوره شبانه را پرخطرترین دوره تحصیلی برای انصراف دانشجو (روی گردانی مشتری) شناسایی کردند. در جمع‌بندی پیشینه، مطالعات انجام شده ملی و بین‌المللی در این زمینه به صورت منفرد انجام شده است. در این پژوهش با رویکرد فراترکیب با تولید یافته‌های جامع‌تر در زمینه موضوعی از طریق نگرش نظام‌مند به یافته‌های مطالعات انجام شده در این قلمرو آن‌ها گردآوری، ادغام و تفسیر شدند. بنابراین زمینه تحلیلی عمیق‌تری را برای جهت شناخت نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان ارائه می‌کند. همچنین، در ادامه با استفاده فن تحلیلی آنتروپی مشخص شده است کدام تصمیم تحصیلی نسبت به سایر تصمیمات تحصیلی از وزن و اولویت بیشتری برخوردار بوده است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی است. از نظر ماهیت داده‌ها از نوع کیفی است. این پژوهش کیفی با راهبرد فراترکیب سندلوسکی و باروسو (۲۰۰۶) تدوین شده است. فراترکیب با فراهم کردن نگرشی نظام‌مند برای پژوهشگران از طریق ترکیب پژوهش‌های کیفی مختلف به کشف موضوعات و استعاره‌های جدید و اساسی می‌پردازد و با این روش، دانش فعلی را اتقاء می‌دهد و دید جامع و گسترده‌ای را در زمینه مسائل به وجود می‌آورد (کمالی، ۱۳۹۶). بنابراین در مرحله نخست، پرسش اول پژوهش (مهمترین ابعاد تصمیمات تحصیلی دانشجویان متأثر از شهریه کدام‌اند؟)

¹ Czarnecki

² OECD

³ Lucas

⁴ Grimes & Lin

⁵ Kwasi-Agyeman

طراحی شد. در مرحله دوم، از راهبرد جستجوی مرور نظام‌مند^۱ استفاده شد. بر این اساس کلیدواژه‌های تخصصی پژوهش؛ دانشجویان و شهریه^۲، حساسیت رفتاری دانشجویان و شهریه^۳، واکنش دانشجویان و شهریه^۴، شهریه و کمک مالی دانشجویان^۵، تصمیمات مالی دانشجویان^۶، شهریه و نرخ ثبت‌نام دانشگاه^۷ در پایگاه‌های معتبر بین‌المللی (ساینس دایرکت^۸، اشپرینگر^۹، ویلی آن‌لاین^{۱۰}، اریک^{۱۱}، سیج^{۱۲}، امرالد^{۱۳}) در بازه زمانی (۱۹۹۰-۲۰۲۲) جستجو به عمل آمد. مرحله سوم، جستجو و انتخاب مقالات مناسب بود. بدین منظور، به دلیل منتخب بودن مقالات به روش نمونه‌گیری همراه با داوری (قضاوتی^{۱۴}) از میان مطالعات انجام شده، مقالاتی برگزیده شدند. به سخنی روشن‌تر، مقالات به گونه‌ای هدفمند و همسو با چارچوب مطالعاتی برگزیده شدند. که به‌عنوان راهبرد دست‌چین (یا توت‌چینی)^{۱۵} نیز در مطالعات فراترکیب شناخته می‌شود (فینفگلد-کونت و جانسون^{۱۶}، ۲۰۱۳: ۵). بر این اساس، در نهایت ۷۷ مطالعه منتخب گزینش و تحلیل شدند. فهرست مطالعات به انضمام کد آن‌ها در پاورقی مقاله آمده است. در ادامه در جدول (۲) به ویژگی‌های کتاب‌شناختی مطالعات منتخب پرداخته شده است.

جدول ۲: ویژگی‌های کتاب‌شناختی مطالعات منتخب

کد مقاله	نویسنده / نویسندگان	عنوان مقاله	سال انتشار	محل انتشار
۱	آمودو-دوراتس و اسپاربر	شهریه در ایالت برای مهاجران غیرقانونی و تاثیر آن بر ثبت نام در کالج، هزینه‌های شهریه، کمک مالی دانشجویی و بدهی	۲۰۱۴	علوم منطقه‌ای و اقتصاد شهری
۲	آندریو و سنت جان	تأثیر قیمت‌ها بر ماندگاری دانشجویان فارغ التحصیل	۱۹۹۳	پژوهش در آموزش عالی
۳	بانس و همکاران	رویکرد دانشجو به عنوان مصرف کننده در آموزش عالی و اثرات آن بر عملکرد تحصیلی	۲۰۱۷	مطالعات در آموزش عالی
۴	کریستی	شهریه، امور مالی دانشجو و دسترسی از دیدگاه اقتصاددان	۲۰۰۴	دانشگاه رجینا
۵	هلر	پاسخ به قیمت دانشجو در آموزش عالی	۱۹۹۷	مجله آموزش عالی
۶	کلارک و همکاران	ما هرگز از این بدهی‌ها فرار نخواهیم کرد: تجربیات دوره کارشناسی بدهی، درآمد مشروط وام و شهریه افزایش می‌یابد	۲۰۱۹	مجله آموزش تکمیلی و عالی
۷	کوشال و همکاران	شهریه در موسسات اعطای دکترا: مدل عرضه و تقاضا	۱۹۹۴	اقتصاد آموزش
۸	لسلی و بریکمن	پاسخ به قیمت دانشجو در آموزش عالی	۱۹۸۷	مجله آموزش عالی
۹	هلر	قیمت شهریه و مشارکت در آموزش عالی در کلرادو	۲۰۰۷	المپیا
۱۰	سینگل و استون	پل برای چه کسانی عوارض دارد: پاسخ شهریه دانشگاه به کمک‌های مالی فدرال	۲۰۰۷	بررسی اقتصاد آموزش
۱۱	کنگر و ترنر	تأثیر شهریه بر موفقیت دانشجویان غیرقانونی	۲۰۱۵	دانشگاه مرلند
۱۲	نیل	تأثیر شهریه بر کار دانشجویان در کانادا	۲۰۰۶	دانشگاه ویلفرد لوربر

¹ Systematic review

² Students and tuition

³ Student Behavioral Sensitivity and Tuition

⁴ Student response and tuition

⁵ Tuition and financial aid students

⁶ Student financial decisions

⁷ University tuition and enrollment rates

⁸ Science Direct

⁹ Springer

¹⁰ Wiley Online Library

¹¹ ERIC

¹² Sage Journals

¹³ Emerald

¹⁴ Judgmental Sampling

¹⁵ Berry picking strategies

¹⁶ Finfgeld-Connett & Johnson

۱۳	هامبر	آیا هزینه‌های تحصیل بر رفتار ثبت نام تاثیر می‌گذارد؟ شواهدی از یک "آزمایش طبیعی" در آلمان	۲۰۱۲	بررسی اقتصاد آموزش
۱۴	لی و همکاران	بررسی تمایل دانشجویان ویتنامی در مقطع کارشناسی برای پرداخت هزینه تحصیلات عالی تحت شرایط اشتراک هزینه	۲۰۲۲	آینده سیاست در آموزش
۱۵	آلن و ولنیاک	بررسی تأثیرات افزایش شهریه بر تنوع نژادی/قومی در کالج‌ها و دانشگاه‌های دولتی	۲۰۱۹	پژوهش در آموزش عالی
۱۶	بنیتو و همکاران	شهریه و تلاش دانشجویان در دانشگاه	۲۰۱۸	بررسی اقتصاد آموزش
۱۷	کارتر و کاری	استفاده از رفتار انتخاب دانشجویان برای تخمین کشش شهریه در آموزش عالی	۲۰۱۱	مجله مدیریت بازاریابی
۱۸	داویس و همکاران	بررسی پاسخ دانشجویان به افزایش سقف شهریه احتمالی در کالج کاسپر	۲۰۱۵	مجله پژوهش و کاربرد کالج در جامعه
۱۹	داترویچ و باربلا	شهریه غیر مقیم و ثبت نام در آموزش عالی: پیامدهای قیمت شهریه	۲۰۰۵	اقتصاد آموزش
۲۰	هیث و تاکن	تأثیر سطح شهریه و کمک‌های مالی بر تقاضای مدارک پایانه کارشناسی و پیشرفته	۱۹۸۷	بررسی اقتصاد آموزش
۲۱	گودک و همکاران	تأثیر افزایش شهریه بر تصمیمات دانشجویان بازرگانی	۲۰۱۵	مجله آموزش برای کسب و کار
۲۲	سا	تأثیر هزینه‌های تحصیل بر برنامه‌های کاربردی و حضور در دانشگاه: شواهدی از انگلستان	۲۰۱۴	موسسه مطالعات کار
۲۳	واسیخ و حمزه	آزمون حساسیت ثبت نام دانشجویان با توجه به شهریه در یک موسسه آموزش عالی	۲۰۰۴	پیشرفت‌های بین‌المللی در تحقیقات اقتصادی
۲۴	شین و میلتن	پاسخ دانشجویان به افزایش شهریه توسط رشته‌های دانشگاهی: زمینه‌های تجربی برای سیاست شهریه مرتبط با هزینه	۲۰۰۸	مجله آموزش عالی
۲۵	بروکمایر و ویگر	اثرات شهریه بر انتقال از دبیرستان به دانشگاه در آلمان	۲۰۱۴	بررسی اقتصاد آموزش
۲۶	مونکس	نقش شهریه، سیاست‌های کمک‌های مالی و نتایج دانشجویی بر میانگین بدهی دانشجویان	۲۰۱۲	دانشگاه کرنل
۲۷	رلفا	تأثیر شهریه بر تقاضاها و انتظارات دانشجویان: شواهد از مطالعات موردی چهار دانشگاه	۲۰۰۱	موسسه ملی تحقیقات اقتصادی و اجتماعی
۲۸	پنگ و یانگ	تقسیم زمان بین کار و تحصیل: آیا شهریه یک عامل است؟	۲۰۱۰	مجله آموزش عالی کانادا
۲۹	آکین وومی	هزینه تحصیل به عنوان عامل تعیین کننده تقاضای ثبت نام در مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه‌های نیجریه	۲۰۰۷	مجله تحقیقات آموزشی و سیاست آفریقای شرقی
۳۰	چن	هزینه‌های کالج، ثبت نام دانشجویی سال اول و کیفیت دانشجو: شواهدی از یک دانشگاه دولتی شهری	۲۰۱۶	مجله بین‌المللی فناوری اطلاعات و آموزش
۳۱	کلندر	دسترسی به آموزش عالی در بریتانیا: تأثیر هزینه‌های تحصیل و کمک‌های مالی	۲۰۰۶	انتشارات اشپرینگر
۳۲	آتواهنه	تأثیر سیاست «پرداخت شهریه» بر نرخ ماندگاری و فارغ‌التحصیلی در دانشگاه غنا	۲۰۱۲	مجله پژوهش، تئوری و عمل
۳۳	دمورانویل و اودانل	کشش قیمت هزینه‌های شهریه هر ساعت اعتبار و تأثیر آن بر نرخ‌های فارغ‌التحصیلی چهار ساله	۲۰۰۱	مجله بازاریابی برای آموزش عالی
۳۴	دیتربیش و گرنر	اثرات شهریه بر تصمیم برای آموزش عالی: شواهدی از یک آزمایش سیاست آلمان	۲۰۱۲	بولتن اقتصاد

مجله بین المللی اقتصاد، بازرگانی و تحقیقات مدیریت	۲۰۱۸	تأثیر تغییر شهریه بر دانشجویان جدیدالورود دانشگاه	سولیستیو و سوئگوتو	۳۵
بررسی اقتصاد آموزش	۲۰۱۲	آیا هزینه‌های تحصیل بر تحرک متقاضیان دانشگاه تأثیر می‌گذارد؟ شواهدی از یک آزمایش طبیعی	دوونگر و همکاران	۳۶
مجله مطالعات آموزش بین‌المللی	۲۰۱۳	هزینه‌های تحصیل برای دانشجویان بین‌المللی در فنلاند: از اینجا به کجا بروید؟	کای و کیویستو	۳۷
مجله راهبردها، مسائل و ایده‌های آموزشی	۲۰۱۴	دسترسی یا مانع؟ قوانین شهریه و هزینه برای دانشجویان غیرمجاز در سراسر ایالات متحده	نگوین و سرنا	۳۸
مجله سرمایه انسانی	۲۰۱۸	شهریه، امور مالی دانشجوی، و پیشرفت دانشجویی: شواهدی از افزایش متفاوت در شهریه‌ها	فریکی	۳۹
بولتن اقتصاد و آمار آکسفورد	۲۰۱۸	هزینه‌های تحصیل و ثبت نام دانشگاه: تحلیل متا رگرسیون	هاورانک و همکاران	۴۰
ارزشیابی آموزشی و تحلیل خط مشی	۲۰۱۱	تأثیر شهریه بر ثبت نام در کالج‌ها و دانشگاه‌های دولتی	هملت و مارکوتی	۴۱
اقتصاد آموزش	۲۰۱۴	پارانه‌های دولتی، شهریه و انتخاب‌های دانشگاه‌های دولتی برای پذیرش و نرخ ماندگاری در مقطع کارشناسی در ایالات متحده آمریکا	کرکولیت و نوول	۴۲
دانشگاه لنکستر	۲۰۱۵	تأثیر اصلاح شهریه بر خطر انصراف از دانشگاه در انگلستان	بردلی و میگالی	۴۳
مجله کمک‌های مالی دانشجویی	۲۰۱۲	دانشجویان مهندسی کم درآمد: در نظر گرفتن کمک‌های مالی و شهریه افتراقی	جورج جکسون و همکاران	۴۴
اقتصاد کاربردی	۲۰۱۶	هزینه‌های تحصیل و جداسازی اجتماعی: درس‌هایی از یک آزمایش طبیعی در دانشگاه پاریس ۹- دوفین	مولین و همکاران	۴۵
بررسی اقتصاد آموزش	۲۰۰۹	شهریه و تقاضای مکان‌های دانشگاهی	نیل	۴۶
اقتصاد آموزش	۲۰۱۵	افزایش اشتغال دانشجویی: نقش شهریه	نیل	۴۷
انجمن کانادایی برای مطالعه آموزش عالی	۲۰۰۹	آیا سطح شهریه بر حفظ و فارغ التحصیلی دانشجو تأثیر می‌گذارد؟	لانگ و همکاران	۴۸
دانشگاه بوخوم	۲۰۱۳	تأثیر شهریه بر ثبت نام دانشجویان و انتخاب مکان مهاجرت بین منطقه‌ای، اثرات مرزی و تفاوت‌های جنسیتی	الک و همکاران	۴۹
شبکه تحقیقات علوم اجتماعی	۲۰۱۷	ترجیحات کالج دانشجویان در پاسخ به تغییرات شهریه	چانگ	۵۰
بررسی اقتصاد آموزش	۲۰۱۳	آیا مزایای شهریه در ایالت بر ثبت نام افراد غیرشهریوند تأثیر می‌گذارد؟ شواهد از دانشگاه‌های تگزاس	دیکسون و پیندر	۵۱
مجله تحقیقات آموزشی بریتانیا	۲۰۱۳	تأثیر شهریه بر تحرک دانشجو: انگلستان و ایرلند به عنوان یک آزمایش طبیعی	واکلینگ و جیفرس	۵۲
اقتصاد تجربی	۲۰۱۳	تأثیر کمک‌های مالی عمومی بر ترک تحصیل و تکمیل تحصیلات دانشگاهی: شواهدی از اصلاح کمک‌های مالی دانشجویی	آرنت	۵۳
مجله آموزش عالی	۲۰۰۸	کمک‌های مالی و ترک تحصیل دانشجویان در آموزش عالی: رویکرد پژوهشی ناهمگن	چن	۵۴
پژوهش در آموزش عالی	۲۰۰۸	بررسی اثرات کمک‌های مالی بر شکاف ریسک ترک تحصیل دانشجویان بر اساس سطح درآمد	چن و دژاردین	۵۵
مجله اقتصاد فرهنگ و جامعه	۲۰۲۱	تأثیر افزایش شهریه بر نرخ انصراف از برنامه پرستاری	استویانوا و گورانوا	۵۶

۵۷	مونتالوو	تأثیر شهریه‌های افتراقی بر ترک تحصیلات عالی: طراحی ناپیوستگی رگرسیونی	۲۰۱۸	مقالات کار اقتصاد
۵۸	هالام	پیش‌بینی‌کننده‌های پیشرفت و ترک تحصیل در شهریه موسیقی	۱۹۹۸	روانشناسی موسیقی
۵۹	پوتونچیک	چگونه ایالت‌ها می‌توانند نرخ ترک تحصیل برای جوانان مهاجر غیرقانونی را کاهش دهند: اثرات سیاست‌های شهریه مقیم در ایالت	۲۰۱۴	تحقیقات علوم اجتماعی
۶۰	گاریبالی و همکاران	هزینه کالج و زمان برای تکمیل یک مدرک: شواهدی از ناپیوستگی شهریه	۲۰۱۲	بررسی اقتصاد و آمار
۶۱	بردلی و میگالی	اثرات اصلاحات شهریه ۲۰۰۶ و رکود بزرگ بر رفتار ترک تحصیل دانشجویان دانشگاه در انگلستان	۲۰۱۹	مجله رفتار و سازمان اقتصادی
۶۲	مجمودار و همکاران	پرداخت شهریه باعث کاهش عملکرد تحصیلی دانش آموزان می‌شود؟	۲۰۱۶	مجله بین‌المللی تکنیک‌ها و استراتژی‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها
۶۳	سی ام جی	پرداخت شهریه و عملکرد تحصیلی دانشجویان در دانشکده پزشکی دانشگاه زاگرب	۲۰۰۱	مجله پزشکی کراسی
۶۴	متکالف	پرداخت برای دانشگاه: تأثیر افزایش هزینه‌ها بر اشتغال، بدهی و رضایت دانشجویان	۲۰۰۵	بررسی اقتصادی موسسه ملی
۶۵	ما و بائوم	روند در کالج‌های اجتماعی: ثبت نام، قیمت‌ها، بدهی دانشجویی، و تکمیل	۲۰۱۶	تحقیقات هیئت کالج
۶۶	بیتن بک و همکاران	شهریه و پیشرفت تحصیلی	۲۰۲۰	موسسه تحقیقات اقتصادی آلمان
۶۷	شاو	آیا مزایای شهریه در ایالت بر عملکرد تحصیلی افراد غیرشهریوند تأثیر می‌گذارد؟ داده‌های دانشگاه‌های دولتی تگزاس	۲۰۱۶	دانشگاه نیویورک
۶۸	دینارسکی و همکاران	تأثیر یک وعده هدفمند و بدون شهریه بر انتخاب کالج دانشجویان با درآمد بالا و کم درآمد	۲۰۱۸	دفتر ملی تحقیقات اقتصادی
۶۹	ویلکینز و همکاران	تصمیم‌گیری و تغییر پویایی رفتاری دانشجویان بالقوه آموزش عالی: تأثیرات افزایش هزینه‌های تحصیل در انگلستان	۲۰۱۳	مطالعات آموزشی
۷۰	کیلی و شالی	آیا افزایش هزینه شهریه بر وضعیت اجتماعی و اقتصادی دانشجویان ورودی به دانشگاه تأثیر می‌گذارد؟	۲۰۰۴	دانشگاه کلگری
۷۱	لاسیلا	تأثیر قیمت شهریه، کمک بلاعوض و درآمد سازمانی بر ثبت نام دانشجویان کم درآمد	۲۰۱۱	مجله کمک‌های مالی دانشجویی
۷۲	فورتوناتا و تونی	تأثیر کیفیت خدمات، شهریه و ارتقاء بر تصمیمات دانشجویی برای ادامه تحصیل در مقطع کارشناسی ارشد دانشگاه پریم اندونزی	۲۰۲۰	موسسه تحقیقاتی و منتقدان بین‌المللی بوداپست-ژورنال
۷۳	فلورس	اولین قانون رویای ایالتی: شهریه اقامت در ایالت و مهاجرت در تگزاس	۲۰۱۰	ارزشیابی آموزشی و تحلیل خط مشی
۷۴	بلیمر و همکاران	انعکاس افزایش شهریه در وام گرفتن دانشجویان، پیشرفت تحصیلی و مالکیت خانه در آمریکای پس از رکود	۲۰۲۱	مجله اقتصاد شهری
۷۵	بروکمایر و همکاران	آیا فاصله مهم است؟ هزینه‌های تحصیل و ثبت نام دانشجویان سال اول در دانشگاه‌های دولتی آلمان	۲۰۱۳	مرکز مطالعات اقتصادی
۷۶	تامسن و فون هارن-گیبل	آیا هزینه‌های تحصیل در آلمان بودجه دانشجویان را محدود کرده است؟ شواهد جدید از یک آزمایش طبیعی	۲۰۱۶	مجله IZA مطالعات کار اروپا
۷۷	ناتینگ	شهریه و نتایج حضور در کالج جامعه؛ شبیه‌سازی برای دانشجویان برنامه تحصیلی و شغلی	۲۰۱۴	اقتصاد آموزش

مرحله چهارم، استخراج اطلاعات مقاله بود که اطلاعات مقالات گزینش شده خلاصه‌برداری و مفاهیم کلیدی آن‌ها استخراج شد. مرحله پنجم، تجزیه و تحلیل و ترکیب یافته‌ها بود. برای تحلیل متن مقالات از راهبرد تحلیل محتوای عرفی^۱ استفاده شده است. بر پایه این تحلیل پژوهشگران از بکارگرفتن مقوله‌های پیش‌پنداشته پرهیز می‌کنند و در ازای آن ترتیبی می‌دهند که مقوله‌ها از داده‌ها ناشی شوند، بنابراین از طریق استقراء مقوله‌ها از داده‌ها ظهور می‌یابد. شیوه تحلیل محتوا عرفی با خوانش دقیق متن آغاز و تلاش می‌شود تا محتوای مکنون یا کمتر مشخص موجود در آن کشف شود. هنگام تجزیه و تحلیل، تجزیه و تحلیل در کل مجموعه داده‌ها طبقات یا کدهایی ایجاد می‌کند که از آن‌ها به عنوان مضامین یاد می‌شود. نتیجه یک تحلیل محتوا می‌تواند به صورت اقلامی ابراز شود که گفتمان‌های بزرگتری را آشکار می‌کند طبقات یا خوشه‌های شناسایی شده از داده‌ها می‌تواند مفاهیم انتزاعی‌تری را نشان دهند. شناسایی مضامین طبقات یک فرایند تکراری است به این ترتیب که همچنان که محقق متن را بیشتر و بیشتر تجزیه و تحلیل و بررسی می‌کند، زمان خود را برای بازنگری طبقات شناسایی شده در گذشته صرف می‌کند و آن‌ها را ادغام و تقسیم‌بندی می‌کند تا تناقض‌ها را حل و فصل کند (محمدزاده و همکاران، ۱۳۹۳) در این پژوهش نیز، بدون داشتن چارچوب قبلی مفاهیم کلیدی سنتز شده بر اساس شباهت و تفاوت‌هایی که داشتند در قالب زیر مقوله‌های فرعی ثانویه قرار گرفتند. سپس زیر مقوله‌های فرعی ثانویه نیز بر حسب وجوه تشابه و تباین در قالب زیر مقوله‌های اولیه طبقه‌بندی شدند. مرحله ششم، کنترل کیفیت داده‌ها است. برای اعتباربخشی به داده‌های کیفی، از چندین راهبرد به صورت توأمان استفاده شده است. (۱) راهبرد بازبینی توسط همکار پژوهش، پس از اینکه مفاهیم کلیدی احصاء شدند به وسیله دیگر همکاران پژوهش نیز بررسی شدند تا در طبقه‌بندی مفاهیم اجماع حاصل شد (بیرت^۲ و همکاران، ۲۰۱۶)؛ (۲) راهبرد اعتبار پژوهشگر^۳؛ این راهبرد مبتنی بر تجربه و توانایی پیشین پژوهشگر در انجام تحقیقات کیفی است (پولیت^۴ و همکاران، ۲۰۰۶). مرحله هفتم ارائه یافته‌ها است که در بخش بعدی مقاله به تفصیل شرح داده شدند.

در ادامه برای پاسخگویی به پرسش دوم پژوهش، کدام تصمیم تحصیلی نسبت به سایر تصمیمات تحصیلی وزن و اولویت بیشتری دارد؟ از فن تحلیلی آنتروپی شانون استفاده شده است. این روش میزان پشتیبانی پژوهش‌های گذشته از یافته‌های این پژوهش را به صورت آماری نشان می‌دهد. در این روش ابتدا پیام بر حسب مقوله‌ها به تناسب هر پاسخگو در قالب فراوانی شمارش می‌شود. در مرحله اول، ماتریس فراوانی‌های جدول فراوانی باید پهنجار شوند. در مرحله بعدی، بار اطلاعاتی هر مقوله را محاسبه کرده و در ستون‌های مربوط قرار داده می‌شود. در مرحله سوم، با استفاده از بار اطلاعاتی نشانگرها، ضریب اهمیت هر یک از نشانگرها محاسبه می‌شود. هر نشانگری که دارای بار اطلاعاتی بیشتری باشد از درجه اهمیت بیشتری برخوردار است (رنج‌دوست و همکاران، ۱۴۰۱). فرمول مورد استفاده در این وزن‌دهی به قرار زیر است:

$$E_j = -k \sum_{i=1}^m P_{ij} * \ln P_{ij}^i = 1.2 \dots mk = \frac{1}{Lnm}$$

$$w_j = \frac{d_j}{\sum d_j} d_j = 1 - E_j$$

رابطه ۱: فرمول آنتروپی شانون

یافته‌ها

در پاسخ به پرسش اول پژوهش، مهمترین ابعاد تصمیمات تحصیلی دانشجویان متأثر از شهریه کدام‌اند؟ همانگونه که بیان شد. پس از استخراج مفاهیم کلیدی پس از رفت و برگشت‌های مکرر، مفاهیم کلیدی بر اساس شباهت‌ها و تفاوت‌ها طبقه‌بندی شدند.

^۱ Conventional Content Analysis

^۲ Birt

^۳ Researcher credibility

^۴ Polit

	<p>عوامل برون دانشگاهی و تصمیم در ثبت نام</p>	<p>پردیس دانشگاه (۶۸)؛ کیفیت امکانات و منابع کتابخانه‌ای و یادگیری (۶۸)؛ بوند قوی دانشگاه با کارفرمایان و صنعت (۶۸)؛ نگرش کارفرمایان به فارغ التحصیلان دانشگاه (۶۸)؛ فاصله بین دانشگاه شهریه‌ای و نزدیک‌ترین دانشگاه بدون شهریه (۷۴)؛ ثبت نام در کالج محلی یا غیر محلی (۷۶)</p> <p>دسترسی کمتر دانشجویان مهاجر غیرقانونی (۱)؛ میزان بودجه دولتی و شهریه (۱)؛ میزان نرخ مشارکت آموزش عالی (۵)؛ نرخ بازده خصوصی آموزش عالی (۴۸:۵۰)؛ میزان یارانه دولتی تخصیص یافته به دانشجویان (۸)؛ ۹: ۴۹:۶۴:۴۱:۳۵)؛ شهریه دانشگاه‌ها در سایر ایالت‌ها (۹:۱۷)؛ میزان دستمزد فارغ التحصیلان در بازار کار (۹:۱۳:۲۳:۲۹:۳۹:۴۵)؛ شهریه دانشگاه‌های خارج از کشور (۱۰)؛ دستمزد فارغ التحصیلان با دیپلم در بازار کار (۱۳)؛ سیاست‌های مالی آموزش عالی هر کشور (۱۴)؛ قوانین شهریه آموزش عالی (۱۶:۳۷:۱۵:۶۵)؛ قوانین و آیین‌نامه‌های آموزش عالی (۱۶)؛ نرخ بیکاری در آموزش عالی (۱۷:۳۹:۱۹)؛ نوع بودجه‌ریزی در آموزش عالی (۱۷:۴۸)؛ تعداد دانشگاه‌های دولتی (۱۲)؛ میزان رقابت بین مؤسسات آموزش عالی (۱۸)؛ سیاست‌های شهریه در آموزش عالی (۱۸)؛ معیارها و سیاست‌های پذیرش دانشجو در آموزش عالی (۱۹:۲۶)؛ الگوهای ثبت نام دانشجویان در آموزش عالی (۲۴)؛ میزان تقاضا دانشجویان برای آموزش عالی (۲۹)؛ قوانین مالی آموزش عالی (۳۱)؛ میزان کمک‌های خصوصی و دولتی در آموزش عالی (۳۱)؛ سیاست‌های تامین مالی آموزش عالی (۳۱:۳۵)؛ نرخ اشتغال در آموزش عالی (۳۹:۴۶)؛ فرصت‌های شغلی پس از فارغ التحصیلی برای دانشجویان بین‌المللی (۳۶)؛ قوانین آموزش عالی (۵۱)؛ مزایای مالیاتی تحصیلی (۶۴)؛ تعداد دانشگاه‌های معتبر کشور (۶۸)</p>
	<p>سیاست‌های ایالتی و تصمیم در ثبت نام</p> <p>عوامل سیاستی و تصمیم در ثبت نام</p>	<p>اثرات الزامات قانونی هر ایالت در کمک مالی (۱)؛ تفاوت نوع و میزان کمک مالی برای ساکنان مقیم و غیر در ایالت (۱)؛ ترکیب یارانه شهریه با هزینه شهریه در هر ایالت (۱)؛ اثر ترکیب جمعیتی هر ایالت (۱:۷۰)؛ اثر روندها و الگوهای ثبت نام گذشته هر ایالت (۱:۱۵:۶۴)؛ نرخ بیکاری ایالت (۱۵:۱۷:۲۳)؛ ۲۵: ۲۵:۲۲:۷۲:۴۵)؛ نرخ مشارکت جمعیت در سن تحصیل (۱۸-۲۴ ساله) (۸)؛ ۸: ۴۵:۲۵:۴۰:۹:۴۵:۶۹)؛ وضعیت اقتصاد محلی و بازارهای کار (۹)؛ میانگین هزینه زندگی و تحصیل در هر ایالت (۶۸:۴۸:۳۵:۴۸)؛ شهریه دانشگاه سایر ایالت‌ها (۱۰:۲۴:۵۱:۶۴)؛ قوانین حقوقی ایالت‌ها (۱۱:۱۳)؛ میزان کمک‌های مالی ایالت‌ها (۱۱)؛ میزان شهریه دانشگاه‌های سایر ایالت‌ها (۱۱:۱۳:۱۹:۳۷)؛ ۴۰: ۱۱:۱۳:۱۹:۳۷)؛ قوانین مهاجرتی هر ایالت (۵۸:۵۰:۳۷:۵۰)؛ قوانین دولتی هر ایالت (۱۱)؛ روند نرخ ثبت‌نام در دبیرستان‌های هر ایالت (۱۳)؛ سیاست‌های آموزش عالی هر ایالت (۵۸:۳۵:۵۸)؛ ۷۲:۱۳:۳۵:۵۸)؛ قانون شهریه هر ایالت (۱۳:۲۵:۳۱:۳۳)؛ نرخ مهاجرت هر ایالت (۱۳)؛ میزان فارغ التحصیلان دبیرستانی هر ایالت (۴۸:۳۵:۳۵:۴۸)؛ ۱۳:۱۵:۲۵:۴۰:۵۶:۶۹)؛ هزینه‌های تحصیل سایر ایالت‌ها (۵۱:۳۵:۵۱)؛ میزان مشارکت دولت در آموزش عالی (۱۴)؛ برابری فرصت‌های دسترسی در دوره متوسطه در ایالت (۱۵)؛ هزینه زندگی در ایالت نسبت به هزینه زندگی سایر ایالت‌ها (۱۷)؛ بومی بودن یا نبودن در ایالت (۱۷:۱۹:۴۸:۵۰:۵۸)؛ نرخ بیکاری سایر ایالت‌ها (۱۹:۱۹)؛ سایر قوانین ایالتی (۵۰:۳۷:۳۵:۱۸)؛ شرایط اقتصادی ایالت (۱۹)؛ الگوهای جمعیتی ایالت (۱۹)؛ تعداد مؤسسات آموزش عالی هر ایالت (۱۹)؛ نرخ ثبت نام آموزش عالی هر ایالت (۱۹)؛ درآمد سرانه هر ایالت (۱۹)؛ هزینه زندگی برای افراد غیربومی در ایالت (۱۹)؛ وضعیت بازار کار ایالت (۲۵)؛ مقررات تحصیلی در ایالت (۲۵)؛ تعداد دبیرستان‌های در ایالت (۲۵)؛ میزان بودجه دولتی برای دانشگاه‌ها (۲۹)؛ ارزش‌های فرهنگی ایالت (۳۱)؛ پیوندهای اجتماعی و فرهنگی کشور میزان برای دانشجویان بین‌المللی (۳۶)؛ حمایت ایالتی (۴۳)؛ سرانه حمایت دانشجویی ایالت (۴۵)؛ الگوهای مهاجرت بین ایالتی (۴۸)؛ نرخ مهاجرت خارجی ایالت (۵۱:۴۸)؛ نرخ مهاجرت داخلی و خارجی ایالت (۴۸:۳۵:۴۸)؛ ۴۸:۵۱:۹:۳۵:۴۸)؛ نرخ مالیات در ایالت (۴۹)؛ امکانات تفریحی و رفاهی ایالت (۶۸)؛ جمعیت کل ایالت (۷۰)؛ میانگین فقر در جمعیت ایالت (۷۰)؛ تغییرات شهریه درون ایالتی (۷۳)؛ مالکیت خانه در ایالت (۷۳)؛ وضعیت اقتصادی مردم در ایالت (۷۳)؛ سهم شاغل از جمعیت در ایالت (۷۳)؛ سطح دستمزد‌ها در ایالت (۷۳)</p>
	<p>سیاست‌های حکمرانی و تصمیم در ثبت نام</p>	<p>تناسب کمک‌ها با سیاست‌های ملی (۱)؛ نرخ سود بانکی دریافت وام (۴:۵)؛ شرایط بازار کار (۵۱:۴۰:۳۹:۵)؛ نرخ بیکاری کل (۷)؛ نرخ دریافت مالیات کشور (۱۳)؛ میزان کمک‌های دولت (۴۹:۱۴:۱۳)؛ قوانین معافیت‌های مالی (۱۶)؛ تفاوت دستمزد بین فارغ التحصیلان دبیرستان و فارغ التحصیلان دانشگاهی در بازار کار (۷۲:۶۳:۲۴)؛ سیاست‌های دولت در آموزش عالی (۲۵)؛ تفاوت درآمدی و توزیع ثروت ملی در کشور (۲۵)؛ سهم مشارکت خصوصی و دولتی در آموزش عالی (۳۱)؛ سیستم‌های بازپرداخت وام (۶۸:۳۱:۴۹:۷۳)؛ نرخ تورم اقتصادی (۴۰:۵۱:۶۴)؛ سیاست‌های کمک مالی دولتی (۶۴)؛ میزان تولید ناخالص داخلی کشور (۶۶)؛ هزینه مراقبت‌های پزشکی در کشور (۶۸)؛ هزینه زندگی در کشور (۶۸)؛ شهرت سیستم آموزش عالی کشور (۶۸)؛ سیستم وام دانشجویی کشور (۷۳)؛ شکاف دستمزد زن و مرد در بازار کار (۷۴)</p>
	<p>عوامل فردی و تصمیم در تلاش علمی بیشتر</p> <p>عوامل جمعیت‌شناختی تصمیم در تلاش علمی بیشتر</p>	<p>رشته تحصیلی (۳:۱۶:۶۱)؛ نوع نگرش به یادگیری (۳)؛ داشتن احساس سرمایه‌گذاری نسبت به تحصیل (۳)؛ هویت یادگیرنده (۳)؛ داشتن رویکرد انتقادی در یادگیری (۳)؛ سبک یادگیری (۳)؛ میزان تعهد فردی (۳)؛ میزان حضور در کلاس (۳)؛ میزان خواندن منابع درسی مرتبط (۳)؛ لذت بردن از یادگیری (۳)؛ میزان تلاش و پشتکار (۳)؛ معدل فعلی (۳:۱۶)؛ ۳:۱۶:۶۷)؛ معدل دبیرستان (۳:۶۲)؛ وضعیت اشتغال (شاغل یا بیکار بودن) (۳)؛ نوع جنسیت (۳:۱۶)؛ سن (۳:۱۶)؛ درآمد‌های انتظاری (۱۲)؛ توانایی ذاتی و تحصیلی (۱۲:۱۶:۶۲)؛ انگیزه درونی دانشجویان (۱۶)؛ تخصیص زمان بین اوقات فراغت و مطالعه (۱۶:۳۸)؛ درآمد مورد انتظار (۱۶)؛ انگیزه‌های یادگیری از دوران کودکی (۱۶)؛ تجارب تحصیلی قبلی (۱۶)؛ حجم و تعداد واحدهای درسی (۱۶)؛ جنسیت دانشجویان (۱۶:۶۱:۶۷)؛ نوع دبیرستان (۱۶)؛ اثر همسالان (۱۶:۶۷)؛ اهداف تحصیلی شخصی (۱۶)؛ تلاش برای فارغ التحصیلی به موقع (۱۶:۳۸)؛ تعداد ساعات کار (۲۸)؛ تمایل زندگی در خارج از کشور (۲۸)؛ مقطع تحصیلی (۲۸:۶۱)؛ عملکرد تحصیلی قبلی (۳۸)؛ مخارج ماهانه دانشجو (۳۸)؛ انتخاب‌های شغلی (۳۸)؛ تلاش برای به حداکثر رساندن بازده سرمایه گذاری (۴۲)؛ تعداد ساعت مطالعه (۴۶)؛ میزان پیشرفت تحصیلی قبلی (۵۲)؛ آرزوی تحصیلی (۵۳)؛ نژاد و قومیت (۶۱:۶۷)؛ انتظارات تحصیلی (۶۱)؛ علایق و اهداف شغلی (۶۱)؛ رتبه تحصیلی پذیرش در دانشگاه (۶۲)؛ مهاجر بودن یا نبودن (۶۷)؛ دستاوردهای تحصیلی قبلی (۶۷)</p>
	<p>عوامل خانوادگی و تصمیم در تلاش علمی بیشتر</p>	<p>سطح تحصیلات والدین (۱۶)؛ وضعیت اشتغال والدین (۱۶)؛ زندگی در خانه همراه با خانواده یا بدون خانواده در طول سال تحصیلی (۱۶)؛ تعداد اعضای خانواده (۱۶)؛ میزان حمایت خانواده (۲۸:۳۸)؛ درآمد خانواده (۶۱:۶۲)</p>
	<p>عوامل برون دانشگاهی و تصمیم در تلاش علمی بیشتر</p>	<p>میزان خدمات پشتیبانی دانشگاه (۳)؛ برند دانشگاه (۳)؛ سال تحصیلی (۳)؛ میزان مشارکت در فعالیتهای فوق برنامه (۳)؛ میزان هزینه تحصیلات دانشگاهی (۳:۱۶)؛ ۳۸)؛ میزان دسترسی به کمک‌های مالی (۲۶:۵۲:۲۸:۳۳:۱۶:۳)؛ اشکال کمک‌های مالی (۱۶)؛ پاداش‌های مالی (۱۶)؛ سطح امتحانات تحصیلی (۱۶)؛ میزان تخفیف در شهریه (۱۶:۶۲)؛ نمرات ورودی دانشجویان (۱۶:۶۱:۶۲)؛ نوع ثبت نام دانشجویان (۱۶)؛ نيمسال و سال تحصیلی (۱۶:۲۸:۶۲)؛ جواز تحصیلی (۱۶)؛ میزان هزینه هر واحد درسی (۱۶)؛ وجود مشوق‌های تحصیلی (۲۴)؛ بورس‌های تحصیلی (۲۸:۳۸)؛ نحوه تخصیص وام‌ها (۳۸)؛ نوع دانشگاه (۶۱)؛ رتبه در مسابقات (۶۲)؛ معافیت در شهریه آموزش عالی (۶۲)</p>

تلاش علمی بیشتر	عوامل سیاستی و تصمیم در تلاش علمی بیشتر	نرخ بیکاری ایالت (۲۸): معافیت‌های مالی (۱۶)
عوامل جمعیت‌شناختی تصمیم در انصراف تحصیلی	عوامل فردی و تصمیم در انصراف تحصیلی	میزان بدهی (۳۱:۶۰:۶:۲۱:۲۶): میزان سواد مالی دانشجویان (۶): چشم انداز مالی دانشجویان (۲۱:۶): مقطع تحصیلی (۶:۱۱:۲۱:۵۴): میزان درآمدهای آتی (۶:۲۱): نگرش دانشجویان نسبت به بدهی (۶:۴۲): تجربه پیشین بدهی (۶): فرصت‌های شغلی آینده (۶:۲۱:۲۶:۴۲): توانایی مالی در بازپرداخت وام (۶:۴۲): نسل دانشجویی (۶:۴۷): میزان انتظارات از خود (۶): میزان انتظارات دیگران (۶): مسیر شغلی آینده (۶): برنامه‌ها و اهداف فردی دانشجویان (۶): تجارب تحصیلی قبلی (۶:۶۰): تمایل به تغییر وضعیت خود (۶): چشم اندازهای شغلی دانشجویان (۶): محل زندگی دانشجویان (۶): میزان پس انداز دانشجویان (۶:۲۶): میزان ارزیابی واقع‌بینانه دانشجویان از هزینه‌ها و بدهی‌ها (۶): معدل (۱۲:۴۲:۵۴:۵۷:۵۸): تمایل به کار در حین تحصیل (۱۲): اثر شهریه بر الگوی کاری دانشجویان (۱۲): نحوه تخصیص زمان بین کار و فراغت و تحصیل (۱۲): بار مالی رشته تحصیلی (۱۶:۲۱:۲۴:۵۴:۵۵:۶۰): وضعیت اشتغال دانشجو (۱۲:۵۴:۵۵:۵۷): هزینه فرصت از دست رفته (۲۱): نرخ بازده رشته تحصیلی (۲۴): سن (۳۱:۵۴:۵۷:۵۸): جنسیت (۳۱:۵۴:۵۷:۵۸): توانایی مدیریت مالی (۳۱): اشتغال در حین تحصیل (۳۱:۴۶:۵۴:۵۵:۵۷): انتخاب‌های شغلی (۳۱): سبک زندگی (۳۱): تمهیدات خانوادگی (۳۲): مزایای مورد انتظار تحصیلات (۵۵:۴۲): نژاد و قومیت (۶۰:۵۸:۴۲:۵۳:۵۴): نیاز مالی (۴۷): چشم انداز زمانی (۵۳): آرزوهای تحصیلی (۵۴): عملکرد در کنکور (۵۴): معدل دبیرستان (۵۴): افت تحصیلی (۵۴): دانشجویی سال اول (۵۴:۶۰): برنامه کاری (۵۴): انگیزه تحصیلی پایین (۵۵) خطر بیکاری پس از فارغ التحصیلی (۵۵): هزینه‌های زندگی (۵۵:۶۰) انتظارات بازار کار (۶۰)
شهریه و تصمیم تحصیلی در انصراف تحصیلی	عوامل خانوادگی و تصمیم در انصراف تحصیلی	میزان مشارکت والدین در پرداخت شهریه (۶): درآمد والدین (۶:۲۱:۵۳:۵۴:۵۵:۶۰): نگرش والدین به بدهی (۶:۵۴): وضعیت زندگی دانشجویان (با خانواده یا بدون خانواده) (۶:۳۱): تعداد اعضای خانواده (۳۰): تحصیلات والدین (۴۲:۵۳:۶۰:۴۲): تعداد فرزندان (۵۸): سرپرست خانواده بودن یا نبودن (۵۸): وضعیت تاهل (۳۱)
عوامل دانشگاهی و تصمیم در انصراف تحصیلی	عوامل درون دانشگاهی و تصمیم در انصراف تحصیلی	میزان و دسترسی به وام‌ها و کمک‌های مالی (۶:۱۶): میزان هزینه‌های تحصیل (۶:۱۶:۲۱:۲۶:۲۹:۳۱:۵۵): ارزش و بار مدرک دانشگاهی (۶): میزان کیفیت آموزش دانشگاه (۶): میزان تشویق مالی (۶): ترم تحصیلی (۱۱): بار کاری دانشجویان (۱۲:۴۷): تناسب و ترکیب کار و تحصیل دانشجو (۱۲): انتظارات کاری از دانشجویان (۱۲): اشکال کمک‌های مالی (۱۶:۴۲:۵۳): پاداش‌های مالی (۱۶): سال و نیمسال تحصیلی (۱۶:۳۱:۴۲:۵۳:۶۰): تعداد واحدهای درسی گذرانده شده (۱۶): میزان بودجه دانشگاه (۲۱): سیاست‌های دانشگاه (۴۲): مقررات مالی دانشگاه (۴۷): نوع دانشگاه دولتی یا خصوصی (۵۴:۶۰): مسافت خانه تا دانشگاه (۵۵): طول دوره تحصیل (۵۷): تعداد وام تحصیلی دریافتی (۶۰)
انصراف تحصیلی	عوامل برون دانشگاهی و تصمیم در انصراف تحصیلی	قانون بخشودگی بدهی دانشجویان در آموزش عالی (۲۶) میزان کمک هزینه‌های دولتی (۴۲): توزیع درآمد در مشاغل فارغ التحصیل آموزش عالی (۴۲): نرخ بیکاری دانش آموختگان (۴۶) نرخ اشتغال دانش آموختگان (۴۶): قوانین آموزش عالی (۶۰): نرخ بیکاری آموزش عالی (۶۰)
عوامل سیاستی و تصمیم در انصراف تحصیلی	سیاست‌های ایالتی و تصمیم در انصراف تحصیلی	میزان حمایت ایالت‌ها (۲۶): سیاست‌های کمک مالی ایالتی (۲۶) هزینه زندگی هر ایالت (۲۶) نرخ بیکاری ایالت (۶۰)
انصراف تحصیلی	سیاست‌های حکمرانی و تصمیم در انصراف تحصیلی	نرخ بهره و بازپرداخت (۹): ساختار غالب آموزش عالی یک کشور (رایگان یا خصوصی بودن) (۹): وضعیت بازار کار (۶:۵۳): میزان حمایت دولتی (۲۱): قوانین بانکی (۲۶): نرخ تورم اقتصادی (۳۲):
عوامل جمعیت‌شناختی تصمیم در ادامه تحصیل	عوامل فردی و تصمیم در ادامه تحصیل	میزان درآمد فعلی (۲:۵۹): فرصت‌های شغلی آینده (۲:۲۲): تجارب تحصیلی دوره متوسطه (۲): تجارب کالج و یا دانشگاه قبلی (۲): آرزوهای تحصیلی (۲): نوع رشته تحصیلی (۲:۷۱:۶۶:۶۷:۶۸:۶۹:۷۰:۷۱:۷۲:۷۳:۷۴:۷۵:۷۶:۷۷:۷۸:۷۹:۸۰): معدل (۲:۵۲): میزان پس انداز (۲): وضعیت اشتغال (بیکار و شاغل بودن) (۲:۱۲:۲۰): میزان انتظارات (۲): مقطع تحصیلی (۲:۲۰:۵۹): میانگین ساعت کاری در هفته (۱۲): جنسیت (۱۲:۴۹:۶۶:۷۰): کار تابستانی دانشجویان (۱۲): سن (۱۲:۶۵): هزینه فرصت درآمد از دست رفته (۱۲:۳۱): میزان ساعات فراغت و افزایش شهریه و اشتغال (۱۲): توانایی وام گرفتن (۱۲:۵۲): انگیزه برای دریافت وام (۱۲): میزان پیشرفت تحصیلی در هر ترم (۱۲:۳۱): علاقه و توانایی تحصیلی (۲۰:۴۷): برنامه‌های مطالعاتی دانشجو (۲۰): برنامه‌های کاری (۲۰): نژاد و قومیت (۲۰:۲۲): تصمیم به مهاجرت به ایالت دیگر (۲۰): تصمیمات شغلی (۲۰): محل سکونت (۲۰): درآمد سالانه دانشجو (۲۲): میانگین بدهی دانشجویان (۲۲): فاصله زمانی بین مقاطع تحصیلی (۲۲): تمایلات شخصی برای پرداخت شهریه (۲۲): نرخ بازده رشته تحصیلی (۲۴:۴۴:۶۵): هزینه-فایده مالی (۴۷): میانگین نمرات دبیرستان (۴۷): راهنمایی همسالان (۴۷): پشتکار دانشجو (۴۷): هزینه-زمان-منافع (۴۷): بازده تحصیلات (۵۲): میزان ریسک‌گریزی (۵۲): هزینه ماهانه دانشجو (۵۲): تعداد ساعت مطالعه در هفته (۶۵)
عوامل خانوادگی و تصمیم در ادامه تحصیل	عوامل خانوادگی و تصمیم در ادامه تحصیل	توانایی مالی والدین (۲:۱۲:۲۰:۲۲:۵۲): میزان تحصیلات والدین (۲:۱۲:۲۰:۲۲:۵۲:۶۶): نوع زندگی دانشجویان (با خانواده یا بدون خانواده) (۱۲): تعداد اعضای بیکار خانواده (۱۲): شرایط خانودگی دانشجو (۲۰): درآمد همسر (۲۰): تعداد اعضای خانواده در سن دانشگاه (۲۰): نوع شغل والدین (۲۰)
عوامل دانشگاهی و تصمیم در ادامه تحصیل	عوامل درون دانشگاهی و تصمیم در ادامه تحصیل	میزان تخصیص کمک مالی (۲:۲۲:۲۴:۴۲:۴۴:۴۷): میزان هزینه‌های تحصیلی (۵۲): میزان هزینه‌های تحصیل (۲:۱۲:۲۰:۲۲:۲۴:۳۲:۳۳:۳۴:۳۵:۳۶:۳۷:۳۸:۳۹:۴۰:۴۱:۴۲:۴۳:۴۴:۴۵:۴۶:۴۷): میزان شهریه نوع موسسه آموزش عالی (دولتی یا خصوصی) (۲): نوع ثبت نام دانشجویان (تمام وقت و نیمه وقت) (۲): نوع استراژی‌های تامین مالی دانشگاه در تعیین میزان شهریه (۲): نوع کالج (دولتی یا خصوصی) (۲۰) طول مدت تحصیل (۲۰:۴۴): میزان افزایش شهریه هر ساله دانشگاه (۲۰:۲۲): ویژگی موسسه آموزش عالی (۲۰): نوع دانشگاه دولتی یا خصوصی (۲۰:۲۶): نیمسال و سال تحصیلی (۲۰:۵۹): جوایز مالی (۲۰): فاصله دانشگاه تا محل زندگی (۲۰): دسترسی به بورس‌های تحصیلی (۲۰): ماهیت رشته فنی و حرفه‌ای یا دانشگاهی (۲۰:۲۷): نوع کمک مالی اعطا شده (۲:۲۲): نمرات در امتحانات دانشگاه (۳۵): ارزش مدرک تحصیلی (۴۷) مشوق‌های بهبود عملکرد (۴۷)

اطلاع دقیقی از هزینه‌های برنامه‌های تحصیلی (۴۷)؛ کمک‌های مالی اضافی (۶۶)؛ کیفیت خدمات دانشجویی (۷۱)؛ امکانات دانشگاه (۷۱)؛ سیاست‌های تبلیغاتی و بازاریابی دانشگاه (۷۱)؛ تخفیف در شهریه (۷۱)؛ نسبت دانش آموختگان کارشناسی دانشگاه در بین دانشجویان کارشناسی ارشد (۷۱)			
عوامل برون دانشگاهی و تصمیم در ادامه تحصیل	نرخ بیکاری آموزش عالی (۲۰)؛ دستمزد فارغ التحصیل دانشگاهی در بازار کار (۲۰:۲۲)؛ تعداد متقاضیان تحصیلات تکمیلی در آموزش عالی (۲۰)؛ ارزش مدرک دانشگاهی در آموزش عالی (۲۲:۲۴)؛ میزان یارانه تخصیص داده شده به دانشجویان در آموزش عالی (۲۲)؛ نرخ مالیات رشته تحصیلی در صورت یافتن شغل (۲۲)؛ نرخ مشارکت در آموزش عالی (۲۲)؛		
عوامل سیاستی و تصمیم در ادامه تحصیل	سیاست‌های ایالتی و تصمیم در ادامه تحصیل	نرخ فارغ التحصیلی هر ایالت (۲۰)؛ نرخ اشتغال هر ایالت (۲۰)؛ میزان تقاضا برای تحصیل در هر ایالت (۲۰)؛ نرخ بیکاری ایالت (۲۰:۶۶)؛ سیاست‌های آموزش عالی ایالت (۲۲)؛ هزینه تحصیل در ایالت (۲۲)؛ نرخ اشتغال آموزش عالی (۲۲)؛ هزینه‌ها در ایالت‌ها و تصمیم به ادامه تحصیل (۶۶)	
سیاست‌های حکمرانی و تصمیم در ادامه تحصیل	شرایط بازار کار در تصمیم به ادامه تحصیل (۲:۲۰)؛ نرخ بازپرداخت وام (۱۲:۵۲)؛ شروع زمانی بازپرداخت وام‌های دانشجویی (۲۲)؛ حق بیمه در بازار کار (۲۲:۲۴)		
عوامل غیر فردی	سال تحصیلی در دانشگاه (۳۲)؛ دانشجوی سال اول بودن دانشگاه (۳۲)؛		
عوامل فردی و غیر فردی در تصمیم تحصیلی در تغییر رشته تحصیلی	عوامل فردی	مقطع تحصیلی (۳۲)؛ تجارب تحصیلی قبلی (۳۲)؛ طول دوره تحصیلی (۳۲)؛	شهریه و تصمیم تحصیلی در تغییر رشته تحصیلی

در قسمت دوم یافته‌ها به سوال دوم پژوهش، یعنی اینکه "کدام تصمیم تحصیلی نسبت به سایر تصمیمات تحصیلی وزن و اولویت بیشتری دارد؟" پاسخ داده شده است. مرحله اول، نرمال‌سازی داده‌ها می‌باشد. در این مرحله فراوانی هر یک از زیر مقوله فرعی ثانویه تقسیم بر فراوانی کل شده است. مرحله دوم، در این مرحله مقدار (K) محاسبه می‌شود. بنابراین، عدد یک تقسیم بر Ln مجموع زیر مقوله‌های فرعی ثانویه شد. مرحله سوم، محاسبه مقدار (E) است. در این مرحله مقدار نرمال شده هر یک از زیر مقوله‌های فرعی ثانویه در Ln مقدار نرمال شده آن ضرب و مقدار برآورده شده در K محاسبه شده ضرب می‌شود. مرحله چهارم، محاسبه میزان خطای استاندارد (Dj) است. این مقدار از طریق هر یک از زیر مقوله‌های فرعی ثانویه مقدار (E) منهای یک محاسبه می‌شود. آخرین مرحله وزن‌دهی و محاسبه میزان (W) است. در این مرحله مقدار (Dj) هر یک از زیر مقوله‌های فرعی ثانویه تقسیم بر مجموع (Dj) می‌شود. نتایج تحلیل این پنج مرحله در جدول (۴) تشریح شده است.

جدول ۴: وزن‌دهی به تصمیمات تحصیلی دانشجویان با توجه به اثر شهریه

شهریه و تصمیمات تحصیلی	مقدار (W)	خطای استاندارد (Dj)	مقدار (E)	مقدار نرمال شده
شهریه و تصمیم تحصیلی در ثبت‌نام	۰,۰۳۲	۰,۰۵	۰,۹۵۰	۰,۶۱۴
شهریه و تصمیم تحصیلی در تلاش علمی بیشتر (پیشرفت تحصیلی)	۰,۲۰۸	۰,۳۱۶	۰,۶۸۴	۰,۰۸۹
شهریه و تصمیم تحصیلی در انصراف تحصیلی	۰,۰۴۵	۰,۰۶۹	۰,۹۳۱	۰,۱۶۰
شهریه و تصمیم تحصیلی در ادامه تحصیل	۰,۷۵۹	۰,۱۵۱	۰,۸۴۹	۰,۱۳۲
شهریه و تصمیم تحصیلی در تغییر رشته تحصیلی	۰,۶۱۳	۰,۹۳	۰,۰۷۰	۰,۰۰۴

بر اساس جدول فوق، پس از نرمال‌سازی بار اطلاعاتی، مقولات وزن‌دهی شدند و وزن هر تصمیم مشخص شد. شهریه در تصمیم تحصیلی برای ادامه تحصیل سهم بیشتری را به خود اختصاص داده بودند. برای تصمیم تحصیلی در ثبت‌نام وزن کمتری را به خود اختصاص داده بود. اساس وزن‌دهی در این روش، بر مبنای فراوانی یا پراکندگی داده‌ها می‌باشد. برای تعیین وزن داده‌ها با استفاده از فن تحلیلی شانون، نخست

داده‌ها نرمال می‌شوند سپس میزان آنتروپی هر معیار مشخص می‌شود و در انتها با استفاده از آنتروپی به دست آمده، وزن هر معیار مشخص می‌گردد.

بحث

با افزایش هزینه‌های آموزش عالی و انتقال بار مالی هزینه‌ها به خانواده‌ها مطالعات زیادی بر روی تصمیمات گوناگون تحصیلی دانشجویان متأثر از شهریه انجام شده است که پژوهشگران به دلیل واکنش‌های متنوع دانشجویان از بر چسب ضریب پاسخ قیمت دانشجویی^۱ استفاده کرده‌اند (وارد و کورال^۲، ۲۰۲۲). این تصمیمات بسته به ویژگی‌های منحصر به فرد، ارزش‌ها، زمینه و پیشینه یک دانشجو می‌تواند متفاوت باشد. با این حال، دسته‌بندی‌های گسترده‌ای وجود دارد از مواردی که باعث بروز و شکل‌گیری تصمیمات است که به نظر می‌رسد برای اکثر دانشجویان کالج و دانشگاه قابل تعمیم باشد. روی هم‌رفته، تصمیمات تحصیلی دانشجویان متأثر از شهریه به موارد گوناگونی بستگی دارد. در ادامه با توجه به وجوه مشترک (در جدول ۲) سطوح فردی، خانوادگی، ایالتی، آموزش عالی و سیاستی به تبیین و تحلیل هر یک از تصمیمات تحصیلی متأثر از شهریه بر اساس این موارد پرداخته شده است. در سطح فردی موارد گوناگونی است که بر تصمیمات تحصیلی اثرگذار هستند. دامنه این عوامل از ترجیحات شناختی و ذهنی دانشجویان تا سطح درآمد و جنسیت و غیره را فرا می‌گیرد که نشان‌دهنده تعدد و تکثر عوامل در لایه‌های مختلف در تصمیمات تحصیلی دانشجویان است. برای نمونه در پژوهشی تورلی^۳ (۲۰۰۹) به این نتیجه دست یافت از جمله عوامل مهم تصمیم تحصیلی دانشجویان متأثر از شهریه در انتخاب دانشگاه زمینه جغرافیایی محل زندگی است. به گونه‌ای که نزدیکی دانشگاه به محل زندگی رابطه مستقیمی با تصمیم در انتخاب دانشگاه دارد. در پژوهشی دیگر، محل زندگی نزدیکتر به یک کالج محلی شانس حضور در آن را افزایش می‌داد (روسی^۴، ۱۹۹۵). بنابراین، فاصله جغرافیایی دانشگاه منتخب با محل سکونت دانشجو تا آن دانشگاه در فرایند تصمیم‌گیری بسیار موثر است (میلر و بارتو^۵، ۲۰۱۷) نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل بررسی ملی طولی در سال ۱۹۹۷ نشان می‌دهد که شانس درخواست برای یک کالج انتخابی ۴ ساله با فاصله دانشجو از یک دانشگاه کاهش می‌یابد (گریفیث و روتشتاین^۶، ۲۰۰۹). بر خلاف این یافته‌ها، در مطالعه‌ای دیگر با استفاده از تنوع و نزدیکی جغرافیایی یافته‌ها مبنی بر این بود که خانواده‌ها از نظر جغرافیایی بر اساس نزدیکی در انتخاب موسسه توجه نداشتند (مونتجوی^۷، ۲۰۱۹).

در پژوهشی دیگر هلر^۸ (۱۹۹۷) نیز بر این باور است که سطح درآمد و توانایی مالی دانشجویان از عوامل مهم در تصمیم تحصیلی متأثر از شهریه در انتخاب دانشگاه است. همچنین، دورو- بلات^۹ و همکاران (۲۰۰۸) نیز به نتیجه رسیدند که نوع رشته تحصیلی در تصمیم تحصیلی در انتخاب دانشگاه تاثیر گذارد. به گونه‌ای که دانشجویان رشته‌های پزشکی حساسیت کمتری به هزینه‌های تحصیلی و شهریه در انتخاب یک دانشگاه دارند. از جمله مطالعاتی که بررسی نقش شهریه در تصمیم به انتخاب رشته تحصیلی پرداخته‌اند می‌توان به (مالگوی^{۱۰} و همکاران، ۲۰۰۵) اشاره کرد. برگر^{۱۱} (۱۹۹۲) تصورات از درآمدهای بالاتر برای برخی از مشاغل و رشته‌ها را مورد بررسی قرار داد و دریافت که رشته‌های مهندسی و بازرگانی در مقایسه با رشته‌های هنرهای آزاد، حقوق اولیه بالاتری دارند. برگر همچنین، دریافت که افزایش دستمزد رشته‌های هنرهای لیبرال بسیار سریع‌تر از رشته‌های مهندسی است. در حالی که درآمد دانشجویان مهندسی ممکن است بلافاصله پس از فارغ‌التحصیلی بیشتر از سایر دانشجویان باشد. بگز^{۱۲} و همکاران (۲۰۰۸) در یک مطالعه به بررسی تصمیم تحصیلی در انتخاب رشته متأثر از شهریه پرداختند. آنها در یافته‌های خود شش عامل: جستجوی اطلاعات، مطابقت با علایق، ویژگی‌های شغلی، ملاحظات مالی، مزایای روانی و اجتماعی و ویژگی‌های شغلی را شناسایی کردند. در این میان، ملاحظات مالی از دیگر عوامل در انتخاب آنها مهمتر بود. جنسیت یکی از عوامل مهم در تصمیمات تحصیلی متأثر از شهریه در انتخاب دانشگاه است. چراکه یافته‌های پژوهشی نشان می‌داد که میزان شهریه و هزینه‌های منفی بر تصمیمات تحصیلی مردان دارد (کارد و لیمیکس^{۱۳}،

¹ Student Price Response Coefficient

² Ward & Corral

³ Turley

⁴ Rouse

⁵ Miller & Barreto

⁶ Griffith & Rothstein

⁷ Mountjoy

⁸ Heller

⁹ Duru-Bellat

¹⁰ Malgwi

¹¹ Berger

¹² Beggs

¹³ Card and Lemieux

۲۰۰۰). در پژوهشی دیگر آلفونسو^۱ (۲۰۰۴) به این نتیجه دست یافت که نژاد و قومیت دانشجویان از عوامل تاثیرگذار شهریه در تصمیمات تحصیلی آن‌ها در ورود به دانشگاه می‌باشد به گونه‌ای که دانشجویان اسپانیایی تبار نسبت به غیر اسپانیایی نسبت به شهریه و هزینه‌های دانشگاه حساسیت بیشتری در انتخاب دانشگاه داشته‌اند. یافته‌های این سطح با مطالعات (کیفمن^۲ و همکاران، ۲۰۰۶؛ نیل^۳، ۲۰۰۶؛ رولفی^۴، ۲۰۰۱؛ فرهان^۵، ۲۰۱۶؛ چانگ^۶، ۲۰۱۷) همگرایی دارد. سطح دوم مربوط به خانواده است و به پایگاه خانواده و انتظارات و ترجیحات آن‌ها و اثر آن در تصمیمات تحصیلی دانشجویان با نقش شهریه باز می‌گردد. هر خانواده‌ای به فراخور پایگاه و ترجیحاتی گوناگون که دارند اثر متفاوتی در تصمیمات تحصیلی دانشجویان دارند. برای نمونه در گزارش پژوهشی در دانشگاه ویکتوریا^۷ (۲۰۰۲) یافته‌ها نشان می‌داد یکی از عوامل مهم در تصمیمات تحصیلی دانشجویان در انتخاب دانشگاه، میزان درآمد والدین است. مطالعاتی که با این عامل همپوشانی دارند می‌توان به (بنیتو^۸ و همکاران، ۲۰۱۸؛ کای و هتکوت^۹، ۲۰۲۲؛ فریک^{۱۰}، ۲۰۱۸؛ جورج جسکون^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۲؛ الک^{۱۲} و همکاران، ۲۰۱۷؛ داگلاس و لاپید^{۱۳}، ۲۰۱۸) اشاره کرد.

سطح سوم، درون دانشگاهی است. در واقع، عواملی که در سطح دانشگاه وجود دارند به مثابه سیگنال^{۱۴} هستند که در تصمیمات تحصیلی دانشجویان با توجه به نقش شهریه اثرگذارند. از جمله میزان تخفیف در شهریه، منطقه جغرافیایی، نحوه و میزان کمک‌های مالی، برند دانشگاه و غیره که همه در تصمیمات تحصیلی اثرگذارند. این عوامل در هر موسسه آموزش عالی و دانشگاهی متفاوت هستند که بازتابی متفاوتی در تصمیمات تحصیلی دارند. برای نمونه کاستلمن و لانگ^{۱۵} (۲۰۱۳) بر این باورند نوع کمک هزینه‌های تحصیلی هر دانشگاه از عوامل تاثیر در تصمیمات تحصیلی در انتخاب به دانشگاه می‌باشد. آن‌ها به این نتیجه دست یافتند که کمک هزینه‌های بلاعوض احتمال انتخاب دانشگاه توسط دانشجویان را افزایش می‌دهد. در پژوهشی دیگر مک‌داف^{۱۶} (۲۰۰۷) بر این باور است کیفیت دانشگاه یکی از مهمترین عوامل در تصمیمات تحصیلی در انتخاب دانشگاه است. از جمله مطالعاتی که با این عامل همگرایی دارند (اپیل^{۱۷} و همکاران، ۲۰۰۶؛ تانگ^{۱۸} و همکاران، ۲۰۰۴؛ چن^{۱۹}، ۲۰۱۶؛ کینان^{۲۰} و همکاران، ۲۰۱۴؛ بوشارد^{۲۱} و همکاران، ۲۰۰۹؛ لوکا^{۲۲} و همکاران، ۲۰۱۹). سطح دیگر، در سطح برون دانشگاهی می‌باشد. این سطح به نقش و ساختار آموزش عالی در تصمیمات تحصیلی دانشجویان اشاره دارد. افزون بر این قوانین و مقررات آموزش عالی نقش محوری در تصمیمات تحصیلی دانشجویان دارند. برای نمونه بروس و کاروترز^{۲۳} (۲۰۱۴) به این نتیجه رسیدند که سیاست‌های حمایتی آموزش عالی تاثیر مثبتی بر تصمیمات تحصیلی دانشجویان با توجه به شهریه در انتخاب دانشگاه دارد. به گونه‌ای که یافته‌های نشان می‌داد برنامه‌های کمک مالی مبتنی بر شایستگی در تصمیمات تحصیلی دانشجویان در انتخاب کالج‌ها در برابر دانشگاه‌ها بسیار معنادار بوده است. از جمله مطالعاتی که با یافته‌های این بخش همخوانی دارند (هلر^{۲۴}، ۲۰۰۰؛ لانگ^{۲۵}، ۲۰۰۶؛ نگوین^{۲۶}، ۲۰۱۹؛ بست و کیپو^{۲۷}، ۲۰۱۴؛ ارنبرگ^{۲۸}، ۲۰۲۰؛ کرکویلت و نوویل^{۲۹}، ۲۰۱۴). به

¹ Alfonso

² Kifmann

³ Neill

⁴ Rolfe

⁵ Farhan

⁶ Chung

⁷ University of Victoria

⁸ Beneito

⁹ Cai & Heathcote

¹⁰ Fricke

¹¹ George-Jackson

¹² Alecke

¹³ Douglass & Lapid

¹⁴ Signal

¹⁵ Castleman & Long

¹⁶ McDuff

¹⁷ Epple

¹⁸ Tang

¹⁹ Chen

²⁰ Keenan

²¹ Bosshardt

²² Lucca

²³ Bruce & Carruthers

²⁴ Heller

²⁵ Long

²⁶ Nguyen

²⁷ Best & Keppo

²⁸ Ehrenberg

²⁹ Kerkvliet & Nowell

طور کلی، سیاست‌های کمک مالی مبتنی بر شایستگی (عملکرد) محبوبیت و رواج بیشتری در آموزش عالی دارد (ایملای^۱، ۲۰۲۱). و نقش تعیین کننده‌ای در تصمیمات تحصیلی دانشجویان دارند. در سطح درون دانشگاه‌ها و بین دانشگاه‌ها نیز اتخاذ رویکرد رقابتی در تخصیص منابع به طور قابل توجهی می‌تواند عملکرد دانشگاه را بهبود بخشد (فاداد^۲ و همکاران، ۲۰۲۲).

سطح بعدی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان ایالت بود. از جمله سیاست‌های ایالتی و قوانین ایالتی می‌باشد. اینها مواردی هستند که در سطح ایالت‌ها تصمیمات تحصیلی دانشجویان را تحت الشعاع قرار می‌دهند. این موارد در هر ایالت متفاوت هستند برای نمونه می‌توان به نرخ بیکاری هر ایالت، نرخ مهاجرت، نرخ فارغ التحصیلی و غیره اشاره کرد. برای نمونه کوک و بویل^۳ (۲۰۱۱) به این نتیجه رسیدند تصمیمات تحصیلی دانشجویان متأثر از شهریه در انتخاب دانشگاه به هرم سنی هر ایالت، جمعیت در سن دانشگاه هر ایالت و شرایط ایالت‌های همسایه مرتبط است. بوزیک و میلر^۴ (۲۰۱۴) نیز به این نتیجه رسیدند که قوانین و سیاست‌های هر ایالت در تصمیمات تحصیلی دانشجویان اثر گذار است. به گونه‌ای که ایالت‌های که قوانین حمایتی در شهریه نداشته‌اند نرخ فارغ التحصیلی کمتری را تجربه کرده‌اند. یافته‌های این سطح با مطالعات (آمودو-دورانتهس و اسپاربر^۵، ۲۰۱۴؛ شین و میلتن^۶، ۲۰۰۸؛ وبر^۷، ۲۰۱۷؛ دوونگر^۸ و همکاران، ۲۰۱۲؛ هاورانک^۹ و همکاران، ۲۰۱۸) همگرایی دارد. سطح ششم، در سطح حکمرانی کلان می‌باشد. ساختار و چگونگی حکمرانی کلان نقش قابل توجهی در تصمیمات تحصیلی دانشجویان با توجه به شهریه دارد. برای مثال، نرخ تورم، نرخ اشتغال، ساختار اقتصادی از حیث بسته و باز بودن و غیره بر این تصمیمات اثر مستقیم دارند. دانشجویان در تصمیمات تحصیلی خود متأثر از این عوامل هستند. برای نمونه کاوشال^{۱۰} (۲۰۰۸) به این نتیجه رسید که قوانین مهاجرتی در شهریه، نقش مهمی در تصمیمات تحصیلی دانشجویان در ثبت نام داشته است به گونه‌ای که میزان ثبت نام برای مهاجران را افزایش داده است در حالی که هیچ تأثیر منفی در تصمیم انتخاب دانشجویان بومی نداشته است. یافته‌های این سطح با مطالعات (واسیخ و حمزه^{۱۱}، ۲۰۰۴؛ مونکس^{۱۲}، ۲۰۱۲؛ سلندر^{۱۳}، ۲۰۰۶؛ بین^{۱۴}، ۲۰۰۱؛ مولینا و ریوادنییرا^{۱۵}، ۲۰۱۹) همگرایی دارد. همانگونه که در شکل (۱) نیز بیان شده بود. تصمیمات تحصیلی متأثر از عوامل گوناگون و در سطوح مختلفی هستند. بنابراین، برای تحلیل بهتر تصمیمات تحصیلی افراد لاجرم می‌بایست از رویکردهای اقتصاد شناختی استفاده شود. زیرا الگوهای متعارف با انتقادات فراوانی مواجه شدند و دارای کاستی‌های زیادی می‌باشند. مطالعاتی که با این عامل همپوشانی دارند می‌توان به (سیورا^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۱؛ لنگلت و همکاران، ۲۰۱۵؛ هلر، ۱۹۹۷؛ آلن و ولنیاک، ۲۰۱۹) اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

نقش شهریه بر تصمیمات تحصیلی دانشجویان متفاوت و ناهمگن است. با این وجود، با عنایت به کمبود منابع مالی سیستم‌های آموزش عالی در سراسر جهان غالباً سیاست شهریه را وضع کرده‌اند. وضع این سیاست تابع عوامل متکثری به فراخور هر زیست‌بوم می‌باشد. اما، آنچه آشکار و پیداست این است که میزان شهریه هر ساله در اقصی و نقاط جهان روند افزایشی به خود گرفته است که این امر مستلزم واکاوی جدی اثرات و نقش آن بر رفتار و تصمیمات دانشجویان است. با توجه به هدف پژوهش، بر اساس ادبیات پژوهش تصمیمات تحصیلی پنجگانه شناسایی و تحلیل شدند. این تصمیمات تحصیلی شامل: شهریه و تصمیم تحصیلی در ثبت نام، شهریه و تصمیم تحصیلی به تلاش علمی بیشتر (پیشرفت تحصیلی)، شهریه و تصمیم تحصیلی در انصراف تحصیلی، شهریه و تصمیم تحصیلی در ادامه تحصیل و شهریه و تصمیم تحصیلی در تغییر رشته تحصیلی می‌شود. نقش شهریه در هر یک از این تصمیمات متفاوت است. محدودیت مطالعه، با توجه به ماهیت خاص پژوهش، مقالاتی مرتبط با این زمینه

¹ Imlay

² Fadda

³ Cooke & Boyle

⁴ Bozick & Miller

⁵ Amuedo-Dorantes & Sparber

⁶ Shin & Milton

⁷ Webber

⁸ Dwenger

⁹ Havranek

¹⁰ Kaushal

¹¹ Vasigh & Hamzaee

¹² Monks

¹³ Callender

¹⁴ Bain

¹⁵ Molina & Rivadeneyra

¹⁶ Civera

که به زبانی غیر از زبان انگلیسی منتشر شده‌اند در فرایند فراترکیب و وزن‌دهی قرار نگرفته‌اند. افزون بر این، به کتب و پروژه‌های تحقیقاتی منتشر شده در این زمینه که به صورت الکترونیکی قابل دسترس بودند و یا امکان دسترسی به آن وجود نداشت ادبیات خاکستری^۱ پرداخته نشده‌است. به پژوهشگران بعدی پیشنهاد می‌شود با توجه به اهمیت موضوع نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی دانشجویان با انجام مطالعاتی در یک قلمرو جغرافیایی خاص به شکل میدانی با روش آمیخته و انجام تحلیل‌های چندسطحی^۲ برای کاوش عمیق‌تر و شناسایی اثرات لایه‌ای عوامل دستاوردهای تجربی‌تر برای ارائه رهنمودهای برای سیاستگذاران حوزه آموزش عالی ارائه سازند. به پژوهشگران بعدی پیشنهاد می‌شود با استفاده از روش‌های تطبیقی نظیر الگوی تطبیقی جورج برودی^۳ به بررسی تطبیقی نقش شهریه در تصمیمات تحصیلی بپردازند. همچنین، پژوهشگران بعدی می‌توانند یک بعد خاص از نقش شهریه را بر دانشجویان بازکاوی کنند. برای نمونه می‌توانند اثر بدهی را از منظر تحصیلی و پیامدهای روان‌شناختی آن در تصمیمات تحصیلی دانشجویان بررسی کنند. به پژوهشگران بعدی پیشنهاد می‌شود عوامل شناسایی شده را از دیدگاه صاحب‌نظران و دانشجویان شهریه‌پرداز در کشور ایران اولویت‌بندی و وزن‌دهی کنند.

- با توجه به اهمیت ترس از بدهی در تصمیمات تحصیلی ناشی از اثر شهریه بر اساس یافته‌های مطالعات منتخب، پیشنهاد می‌شود از طریق تنوع‌بخشی به انواع وام‌های تحصیلی ضمن تسهیل شرایط دریافت وام، سازوکارهای موثری نیز برای بازپرداخت وام از قبیل؛ موکول نمودن بازپرداخت به اشتغال دانشجو، متکی نمودن میزان قسط به میزان و درصدی از درآمد، تعریف اقساط بلندمدت، بخشش جرایم بدهی‌ها، کاهش نرخ سود و غیره تعبیه گردد.
- با توجه به اهمیت فاصله فیزیکی دانشگاه تا محل زندگی دانشجویان در اثرات شهریه در تصمیمات تحصیلی (از حیث هزینه تردد، زندگی و غیره) بر اساس یافته‌های مطالعات منتخب، پیشنهاد می‌شود، با اجرای هدفمند طرح آمایشی سرزمینی که یکی از گفتمان‌های مهم در توسعه منطقه‌ای کشورها است با توجه به حرکت نظام آموزش عالی ایران به‌مانند دیگر کشورها به سمت دوره‌های شهریه‌پرداز بیشتر در تخمین شهریه و دسترسی دانشجویان بومی و غیر بومی مورد توجه قرار گیرد.
- رشته تحصیلی، عامل مهمی دیگری است که با میانجی‌گری شهریه اثر مهمی بر تصمیمات تحصیلی دانشجویان بر اساس مطالعات منتخب دارد، بنابراین پیشنهاد می‌شود در سیاستگذاری و برنامه‌ریزی در زمینه تصمیمات مورد نظر (ثبت‌نام دانشگاه، انصراف تحصیلی، ادامه تحصیل، تغییر رشته، تصمیم به تلاش) بیشتر مورد توجه قرار گیرد. به طور مثال، از رهگذر هدایت هدفمند دانشجویان پیش از ورود به دانشگاه و انتخاب رشته بر اساس علایق، استعداد و توانمندی‌های شخصی و متناسب با شرایط و نیازهای آتی کشور که این امر مستلزم بازتدوین رشته‌های تحصیلی با رویکرد میان‌رشته‌ای و متناسب با نیازهای همه‌جانبه کشور است.
- نوع موسسات آموزش عالی دولتی و خصوصی نیز با توجه به مطالعات منتخب در تصمیمات تحصیلی با توجه شهریه اثر می‌پذیرند، بنابراین، پیشنهاد می‌شود در واکاوی اثر شهریه در تمامی تصمیمات تحصیلی این عامل مورد توجه قرار گیرد. مضاف بر این، در تعیین سیاست‌ها برای شهریه برای آموزش عالی به نوع دانشگاه از حیث سهم دریافت کمک‌های دولتی، میزان موقوفات دریافتی و غیره توجه شود. لذا، افزایش هر ساله شهریه نیز بر پایه این تمایز صورت پذیرد.

References

- Ahmad, S., Karimzadegan, D., & Kheirati Kazeroni, T. (2014). Data Mining of Students Withdrawal at University of Tehran, focusing on Fee Paid Students (to prevent customer churn). *Journal of Information Technology Management*, 7 (2)
- Akinwumi, F. S. (2007) Tuition Fee as a Determinant of Postgraduate Enrolment Demand in Nigerian Universities.
- Alecke, B., Burgard, C., & Mitze, T. (2013). The Effect of Tuition Fees on Student Enrollment and Location Choice—Interregional Migration, Border Effects and Gender Differences. *Ruhr Economic Paper*, (404).

¹ Grey literature

² Multilevel analysis

³ George Brady

- Alfattal, E. (2017). International students' college choice is different. *International Journal of Educational Management*, 31 (7): 930-943
- Alfonso, M. (2004). What students of different racial/ethnic groups do after high school: An empirical analysis with focus on why students attend two-year colleges. Paper presented at the annual meeting of the American Educational Research Association, Montreal, Canada.
- Allen, D., & Wolniak, G. C. (2019). Exploring the effects of tuition increases on racial/ethnic diversity at public colleges and universities. *Research in Higher Education*, 60(1), 18-43.
- Amuedo-Dorantes, C., & Sparber, C. (2014). In-state tuition for undocumented immigrants and its impact on college enrollment, tuition costs, student financial aid, and indebtedness. *Regional Science and Urban Economics*, 49, 11-24.
- Andrieu, S. C., & St John, E. P. (1993). The influence of prices on graduate student persistence. *Research in Higher Education*, 34(4), 399-425.
- Aparicio, G., Iturralde, T., & Rodríguez, A. V. (2023). Developments in the knowledge-based economy research field: A bibliometric literature review. *Management Review Quarterly*, 73(1), 317-352.
- Arendt, J. N. (2013). The effect of public financial aid on dropout from and completion of university education: evidence from a student grant reform. *Empirical Economics*, 44, 1545-1562
- Atuahene, F. (2012). The impact of "tuition-paying" policy on retention and graduation rates at the University of Ghana. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice*, 14(1), 37-65.
- Azar, A (2001). Extension and development of Shannon's entropy method for data processing in content analysis. *Humanities*, 37
- Bain, O. (2001). The cost of higher education to students and parents in Russia: Tuition policy issues. *Peabody Journal of Education*, 76(3-4), 57-80.
- Becker, G. S. (1976). *The economic approach to human behavior*. Chicago: University of Chicago Press.
- Beggs, J. M., Banthan, J. H., & Taylor, S. (2008). Distinguishing the factors influencing college students' choice of major. *College Student Journal*, 42(2), 381-394.
- Beneito, P., Boscá, J. E., & Ferri, J. (2018). Tuition fees and student effort at university. *Economics of Education Review*, 64, 114-128.
- Berger, M. C. (1992). Private returns to specific college majors. In W. E. Becker, & D. R. Lewis (Eds.), *The economics of American higher education* (pp. 141-172). Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Best, K., & Keppo, J. (2014). The credits that count: How credit growth and financial aid affect college tuition and fees. *Education Economics*, 22(6), 589-613.
- Bietenbeck, Jan and Marcus, Jan and Weinhardt, Felix, Tuition Fees and Educational Attainment (September 2020). DIW Berlin Discussion Paper No. 1900, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3696407> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3696407>
- Birt, L., Scott, S., Cavers, D., Campbell, C., & Walter, F. (2016). Member checking: a tool to enhance trustworthiness or merely a nod to validation? *Qualitative health research*, 26(13), 1802-1811.
- Bleemer, Z., Brown, M., Lee, D., Strair, K., & Van der Klaauw, W. (2021). Echoes of rising tuition in students' borrowing, educational attainment, and homeownership in post-recession America. *Journal of Urban Economics*, 122, 103298.
- Boatman, A., Evans, B. J., & Soliz, A. (2017). Understanding loan aversion in education: Evidence from high school seniors, community college students, and adults. *AERA Open*, 3(1), 1-16.
- Bosshardt, D. I., Lichtenstein, L., & Zaporowski, M. P. (2009). A Model of College Tuition Maximization. *Contemporary Issues in Education Research*, 2(1), 53-70.
- Bozick, R., & Miller, T. (2014). In-state college tuition policies for undocumented immigrants: Implications for high school enrollment among non-citizen Mexican youth. *Population Research and Policy Review*, 33(1), 13-30
- Bradley, S., & Migali, G. (2015). The Effect of a Tuition Fee Reform on the Risk of Drop out from University in the UK.
- Bradley, S., & Migali, G. (2019). The effects of the 2006 tuition fee reform and the Great Recession on university student dropout behaviour in the UK. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 164, 331-356.
- Briceno-Mosquera, A. (2023). Factors Influencing In-State Resident Tuition Policy for Undocumented Youth in the USA. *Journal of International Migration and Integration*, 1-19.
- Brooks, R., & Waters, J. (2011). Fees, funding and overseas study: mobile UK students and educational inequalities. *Sociological Research Online*, 16(2), 19-28.

- Bruce, D. J., & Carruthers, C. K. (2014). Jackpot? The impact of lottery scholarships on enrollment in Tennessee. *Journal of Urban Economics*, 81, 30–44
- Bruckmeier, K., & Wigger, B. U. (2014). The effects of tuition fees on transition from high school to university in Germany. *Economics of education review*, 41, 14-23.
- Bruckmeier, K., Fischer, G. B., & Wigger, B. U. (2013). Does distance matter? Tuition fees and enrollment of first-year students at German public universities.
- Bunce, L., Baird, A., & Jones, S. E. (2017). The student-as-consumer approach in higher education and its effects on academic performance. *Studies in Higher Education*, 42(11), 1958-1978.
- Cai, Y., & Kivistö, J. (2013). Tuition fees for international students in Finland: Where to go from here? *Journal of Studies in International Education*, 17(1), 55-78.
- Cai, Z., & Heathcote, J. (2022). College tuition and income inequality. *American Economic Review*, 112(1), 81-121.
- Callender, C. (2006). Access to higher education in Britain: The impact of tuition fees and financial assistance. In *Cost-sharing and accessibility in higher education: a fairer deal?* (pp. 105-132). Springer, Dordrecht.
- Callender, C., & Jackson, J. (2008). Does the fear of debt constrain choice of university and subject of study? *Studies in higher education*, 33(4), 405-429.
- Cameron, S. V., & Heckman, J. J. (2001). The dynamics of educational attainment for black, hispanic, and white males. *Journal of political Economy*, 109(3), 455-499.
- Capelle, D. (2019). The great gatsby goes to college: Tuition, inequality and intergenerational mobility in the us.
- Card, D., & Lemieux, T. (2000). Dropout and enrollment trends in the post-war period: What went wrong in the 1970s.
- Carter, R. E., & Curry, D. J. (2011). Using student-choice behaviour to estimate tuition elasticity in higher education. *Journal of Marketing Management*, 27(11-12), 1186-1207.
- Castleman, B. L., & Long, B. T. (2016). Looking beyond enrollment: The causal effect of need-based grants on college access, persistence, and graduation. *Journal of Labor Economics*, 34(4), 1023-1073.
- Chakrabarti, R., Fos, V., Liberman, A., & Yannelis, C. (2023). Tuition, debt, and human capital. *The Review of Financial Studies*, 36(4), 1667-1702.
- Chakrabarti, R., Gorton, N., & Lovenheim, M. F. (2020). State investment in higher education: Effects on human capital formation, student debt, and long-term financial outcomes of students (No. w27885). National Bureau of Economic Research.
- Chen, R. (2008). Financial aid and student dropout in higher education: A heterogeneous research approach. *Higher education*, 209-239.
- Chen, R., & DesJardins, S. L. (2008). Exploring the effects of financial aid on the gap in student dropout risks by income level. *Research in Higher education*, 49, 1-18.
- Chen, S. J. (2016). College costs, freshman enrollment, and student quality: Evidence from an urban state university. *International Journal of Information and Education Technology*, 6(9), 664.
- Christie, B. (2004). Tuition fees, student finance and access: an economist's perspective.
- Chung, E. (2017). Students' College Preferences in Response to Tuition Changes. Available at SSRN 2958471.
- Civera, A., Cattaneo, M., Meoli, M., Paleari, S., & Seeber, M. (2021). Universities' responses to crises: the influence of competition and reputation on tuition fees. *Higher Education*, 82(1), 61-84.
- Clark, T., Hordósy, R., & Vickers, D. (2019). 'We will never escape these debts': Undergraduate experiences of indebtedness, income-contingent loans and the tuition fee rises. *Journal of Further and Higher Education*, 43(5), 708-721.
- Conger, D., & Turner, L. J. (2015). The impact of tuition increases on undocumented college students' attainment (No. w21135). National Bureau of Economic Research.
- Conn, S. (2019). College Students' Perceptions of Tuition as a Worthwhile Investment: The Role of Institutional Integrity and Finances (Doctoral dissertation, Azusa Pacific University).
- Cooke, T. J., & Boyle, P. (2011). The migration of high school graduates to college. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 33(2), 202-213.
- Cornwell, C., Mustard, D. B., & Sridhar, D. J. (2006). The enrollment effects of merit-based financial aid: Evidence from Georgia's HOPE program. *Journal of Labor Economics*, 24(4), 761-786.

- Cunningham, A. F., & Santiago, D. (2008). Student aversion to borrowing: Who borrows and who doesn't. Institute for Higher Education Policy and Excelencia in Education. December.
- Curs, B. R., & Singell Jr, L. D. (2010). Aim high or go low? Pricing strategies and enrollment effects when the net price elasticity varies with need and ability. *The Journal of Higher Education*, 81(4), 515-543.
- Czarnecki, K., Korpi, T., & Nelson, K. (2021). Student support and tuition fee systems in comparative perspective. *Studies in Higher Education*, 46(11), 2152-2166.
- Darabi, R., Chenari Buket, Hassan & Vali Khani, M. (2015). Dimensions and approaches to the theory of behavioral finance theory. *Accounting and Auditing Studies*, 5 (17).
- Darolia, R., & Potochnick, S. (2015). Educational "when," "where," and "how" implications of in-state resident tuition policies for Latino undocumented immigrants. *Review of Higher Education*, 38(4), 507-535.
- Davis, E., Aitchison, T., Allen, E., Gomez, C., Laird, S., & Raczynska, K. (2015). An investigation of student response to a potential tuition cap increase at Casper College. *Community College Journal of Research and Practice*, 39(2), 192-198.
- Dearden, L., Fitzsimons, E., & Wyness, G. (2011). The impact of tuition fees and support on university participation in the UK (No. W11/17). IFS Working Papers.
- DeMoranville, C. W., & O'Donnell, P. B. (2001). Price elasticity of per-credit-hour tuition charges and the effects on four-year graduation rates. *Journal of Marketing for Higher Education*, 11(4), 29-49.
- Dewi, A.U. (2018). Towards knowledge economy: A comparative study of Indonesian and South Korean Internationalization of Higher Education. In ICSP1 2018 Conference: Knowledge and Social Transformation. Dubai, UAE: KNE Social Sciences, 63-83
- Dickson, L., & Pender, M. (2013). Do in-state tuition benefits affect the enrollment of non-citizens? Evidence from universities in Texas. *Economics of Education Review*, 37, 126-137.
- Dietrich, H., & Gerner, H. D. (2012). The effects of tuition fees on the decision for higher education: evidence from a German policy experiment. *Economics Bulletin*, 32(3), 2407-2413.
- Do, C. (2004). The effects of local colleges on the quality of college attended. *Economics of Education Review*, 23(3), 249-257.
- Dotterweich, D., & Baryla Jr, E. A. (2005). Non-resident tuition and enrollment in higher education: implications for tuition pricing. *Education Economics*, 13(4), 375-385.
- Douglass, J. A., & Lapid, P. A. (2018). Tuition as a path for affordability? The pursuit of a progressive tuition model at the University of California. *California Journal of Politics and Policy*, 10(1).
- Dowd, A. C. (2004). Income and financial aid effects on persistence and degree attainment in public colleges. education policy analysis archives, 12, 21.
- Duru-Bellat, M., Kieffer, A. & Reimer, D. (2008) Patterns of social inequalities in access to higher education in France and Germany, *International Journal of Comparative Sociology*, 49(4-5), 347-368.
- Dwenger, N., Storck, J., & Wrohlich, K. (2012). Do tuition fees affect the mobility of university applicants? Evidence from a natural experiment. *Economics of Education Review*, 31(1), 155-167.
- Dynarski, S. (2000). Hope for whom? Financial aid for the middle class and its impact on college attendance. *National Tax Journal*, 53(3), 629-661.
- Dynarski, S., Libassi, C. J., Michelmore, K., & Owen, S. (2018). Closing the gap: The effect of a targeted, tuition-free promise on college choices of high-achieving, low-income students (No. w25349). National Bureau of Economic Research.
- Ehrenberg, R. G. (2020). The economics of tuition and fees in American higher education. In *The Economics of Education* (pp. 345-352). Academic Press.
- Epple, D., Romano, R., & Sieg, H. (2006). Admission, tuition, and financial aid policies in the market for higher education. *Econometrica*, 74(4), 885-928.
- Espinoza, O., Sandoval, L., González, L. E., Corradi, B., McGinn, N., & Vera, T. (2023). Did free tuition change the choices of students applying for university admission? *Higher Education*, 1-21.
- Fadda, N., Marinò, L., Pischedda, G., & Ezza, A. (2022). The effect of performance-oriented funding in higher education: Evidence from the staff recruitment budget in Italian higher education. *Higher Education*, 83(5), 1003-1019.
- Farhan, B. Y. (2016). Tuition elasticity of demand as a tool to manage higher education institutions. *International Journal of Arts & Sciences*, 9(1), 159.
- Finfgeld-Connett, D., & Johnson, E. D. (2013). Literature search strategies for conducting knowledge-building and theory-generating qualitative systematic reviews. *Journal of advanced nursing*, 69(1), 194-204.

- Flores, S. M. (2010). State dream acts: The effect of in-state resident tuition policies and undocumented Latino students. *Review of Higher Education*, 33(2), 239-283.
- Flores, S. M. (2010). The first state dream act: In-state resident tuition and immigration in Texas. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 32(4), 435-455.
- Fortunata, R., & Toni, N. (2020). The influence of service quality, tuition fee and promotion on student decisions to continue study in postgraduate of prima indonesia university. *Budapest International Research and Critics Institute-Journal (BIRCI-Journal)*, 3(2), 829-837.
- Fos, V., Liberman, A., & Yannelis, C. (2017). Debt and human capital: Evidence from student loans. Available at SSRN, 2901631.
- Frenette, M. (2005). The impact of tuition fees on university access: Evidence from a large-scale price deregulation in professional programs (No. 2005263e). Statistics Canada, Analytical Studies Branch.
- Fricke, H. (2018). Tuition fees, student finances, and student achievement: evidence from a differential raise in fees. *Journal of Human Capital*, 12(3), 504-541.
- Garibaldi, P., Giavazzi, F., Ichino, A., & Rettore, E. (2007). College cost and time to obtain a degree: Evidence from tuition discontinuities. NBER Working Paper, 12863.
- Garibaldi, P., Giavazzi, F., Ichino, A., & Rettore, E. (2012). College cost and time to complete a degree: Evidence from tuition discontinuities. *Review of Economics and Statistics*, 94(3), 699-711.
- Garrett, H., & Greene, A. (2018). Tuition and Fees for Public In-State Four-Year Institutions and the White/Black Education Gap (2006-2016).
- George-Jackson, C. E., Rincon, B., & Martinez, M. G. (2012). Low-income engineering students: Considering financial aid and differential tuition. *Journal of Student Financial Aid*, 42(2), 1.
- Godek, J., Murray, K. B., & Karns, G. (2015). The effect of tuition increases on business student decisions. *Journal of Education for Business*, 90(5), 255-259.
- Goldrick-Rab, S., Harris, D. N., & Trostel, P. A. (2009). Why financial aid matters (or does not) for college success: Toward a new interdisciplinary perspective. In *Higher education: Handbook of theory and research* (pp. 1-45). Springer, Dordrecht.
- Griffith, A. L., & Rothstein, D. S. (2009). Can't get there from here: The decision to apply to a selective college. *Economics of Education Review*, 28(5), 620-628.
- Grimes, P. W., & Lin, F. (2020). Estimating tuition elasticity of student enrollment: the case of a regional comprehensive master's institution. *College Student Journal*, 54(2), 269-282.
- Grossman, M. (2006). Education and nonmarket outcomes. In E. Hanushek & F. Welch (Eds.), *Handbook of the economics of education*, Vol. 1 (pp. 577-633). Amsterdam: Elsevier.
- Hallam, S. (1998). The predictors of achievement and dropout in instrumental tuition. *Psychology of music*, 26(2), 116-132.
- Havranek, T., Irsova, Z., & Zeynalova, O. (2018). Tuition fees and university enrolment: a meta-regression analysis. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, 80(6), 1145-1184.
- Heath, J. A., & Tuckman, H. P. (1987). The effects of tuition level and financial aid on the demand for undergraduate and advanced terminal degrees. *Economics of Education Review*, 6(3), 227-238.
- Heller, D. E. (1997). Student price response in higher education: An update to Leslie and Brinkman. *The Journal of Higher Education*, 68(6), 624-659.
- Heller, D. E. (2000). Tuition pricing and higher education participation in Colorado. Olympia, WA: Northwest Education Research Center.
- Hemelt, S. W., & Marcotte, D. E. (2011). The impact of tuition increases on enrollment at public colleges and universities. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 33(4), 435-457.
- Holbeck, M. (2017). Funding of Higher Education: Variations in State Funding, Impacts of State Funding on Differential Tuition, and Variables Impacting Differential Tuition. South Dakota State University.
- Huang, Y. (2012). *The influence of Tuition Changes on Retention and Graduation Rates*. In 37th Annual Conference-Association for Education Finance and Policy, 1
- Hübner, M. (2012). Do tuition fees affect enrollment behavior? Evidence from a 'natural experiment' in Germany. *Economics of Education Review*, 31(6), 949-960.
- Imlay, S. J. (2021). Tuition, targeting, and tradeoffs: A conjoint analysis of Americans' preferences over the design of higher education subsidies. *The Journal of Higher Education*, 92(6), 986-1017.
- Islami Bidgoli, G., Kordloui, H. (2009). Behavioral finance, the transition stage from standard finance to neurofinance. *Financial Engineering and Securities Management*, 1 (1): 19-36.
- Ison, M. P. (2022). The viability of tuition-free community college. *Educational Policy*, 36(5), 1054-1077.

- Jooste, C., Cullen, M., & Calitz, A. P. (2020). The Factors that Influence South African Students' University of Choice Decisions. Editors: Dr UG Singh (University of KwaZulu-Natal, South Africa) Prof CS Nair (Victorian Institute of Technology, Australia) e-ISBN: 978-1-990901-49-2, 210.
- Kahneman, D., & Tversky, A. (1979). Prospect theory: An analysis of decision under risk. *Econometrica*, 47, 263–291
- Kamali, Y (2016). THE METHODOLOGY OF META SYNTHESIS AND IMPLICATIONS FOR PUBLIC POLICY. *Politics Quarterly*, 47(3), 721-736
- Kaushal, N. (2008). In-state tuition for the undocumented: Education effects on Mexican young adults. *Journal of Policy Analysis and Management*, 27(4), 771–792.
- Keenan, C., Chhatwal, G., & Wang, J. (2014). A Study of the Effects and Policy Implications of Flat Rate Tuition.
- Kelly, W., & Shale, D. (2004). Does the Rising Cost of Tuition Affect the Socio-Economic Status of Students Entering University? Online Submission.
- Kerkvliet, J., & Nowell, C. (2014). Public subsidies, tuition, and public universities' choices of undergraduate acceptance and retention rates in the USA. *Education Economics*, 22(6), 652-666.
- Kifmann, M., Heineck, M., & Lorenz, N. (2006). A duration analysis of the effects of tuition Fees for long-term students in Germany. *Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik*, 226(1), 82-112.
- Koshal, R. K., Koshal, M., Boyd, R., & Levine, J. (1994). Tuition at PhD-granting institutions: A supply and demand model. *Education Economics*, 2(1), 29-44.
- Kurlaender, M. (2006). Choosing community college: Factors affecting Latino college choice. *New Directions for Community Colleges*, 2006(133), 7–16.
- Kwasi-Agyeman, F., Langa, P., & Swanzy, P. (2020). Higher Education Funding and Student Access in the Global South. *Journal of Comparative & International Higher Education*, 12, 83-98.
- Lachal, J., Revah-Levy, A., Orri, M., & Moro, M. R. (2017). Metasynthesis: an original method to synthesize qualitative literature in psychiatry. *Frontiers in psychiatry*, 8, 269.
- Lan, Y., & Winters, J. V. (2011). Did the DC tuition assistance grant program cause out-of-state tuition to increase? *Economics Bulletin*, 31(3), 2444-2453.
- Lang, D., Chan, H. S., Pask-Aube, C., & Swift, K. (2009). Does the level of tuition fees affect student retention and graduation? In Canadian Society for the Study of Higher Education Annual Conference (pp. 1-33).
- Langelett, G., Chang, K., Akinfenwa, S. O., Jorgensen, N., & Bhattarai, K. (2015). Elasticity of demand for tuition fees at an institution of higher education. *Journal of Higher Education Policy and Management*, 37(1), 111–119
- Lassila, N. E. (2011). Effects of tuition price, grant aid, and institutional revenue on low-income student enrollment. *Journal of Student Financial Aid*, 41(3), 2.
- Le, T. T., Nguyen, T. L., Trinh, M. T., Le, V. T., & Pham, H. H. (2022). Investigating Vietnamese undergraduate students' willingness to pay for higher education under the cost-sharing context. *Policy Futures in Education*, 20(1), 19-43.
- Leslie, L. L., & Brinkman, P. T. (1987). Student price response in higher education: The student demand studies. *The Journal of Higher Education*, 58(2), 181-204.
- Long, B. T. (2006). College tuition pricing and federal financial aid: Is there a connection. Testimony before the US Senate Committee on Finance, hearing: Report card on tax exemptions and incentives for higher education: Pass, fail, or need improvement.
- Lucas, C., Van Duser, K., & Cohen, S. (2020). The Influence of Rising Tuition on First-Year Students' Enrollment and Persistence Intentions. *College Student Journal*, 54(4), 421-430.
- Lucca, D. O., Nadauld, T., & Shen, K. (2019). Credit supply and the rise in college tuition: Evidence from the expansion in federal student aid programs. *The Review of Financial Studies*, 32(2), 423-466.
- Ma, J., & Baum, S. (2016). Trends in community colleges: Enrollment, prices, student debt, and completion. *College board research brief*, 4, 1-23.
- Malgwi, C. A., Howe, M. A., & Burnaby, P. A. (2005). Influences on students' choice of college major. *The Journal of Education for Business*, 80(5), 275–282.
- Malik Jafarian, R (2013). Examining theories related to the decision making process and strategy selection. *Monthly social, scientific and cultural work and society*, 162
- Manzoor, D., Taheri, M (2012). Economic rationality in the critique of behavioral economics. *Economic research and policies*, 21 (68): 154-174.

- McDuff, D. (2007). Quality, tuition, and applications to in-state public colleges. *Economics of Education Review*, 26(4), 433-449.
- Metcalfe, H. (2005). Paying for university: the impact of increasing costs on student employment, debt and satisfaction. *National Institute Economic Review*, 191, 106-117.
- Migin, M. W., Falahat, M., Yajid, M. S. A., & Khatibi, A. (2015). Impacts of Institutional Characteristics on International Students' Choice of Private Higher Education Institutions in Malaysia. *Higher Education Studies*, 5(1), 31-42.
- Miller, L., & Barreto, H. (2017). The role of distance in college Undermatching (No. 2017-01).
- Mohammad Zadeh, Z., Mortazavi, S., & Legzian, M. (2014). Typology of implicit followership theories using conventional content analysis. *Iranian Association of Management Sciences*, 9 (36)
- Molina, T., & Rivadeneyra, I. (2019). The Labor Market Effects of Eliminating University Tuition in Ecuador (No. 201901).
- Monks, J. (2012). The role of tuition, financial aid policies, and student outcomes on average student debt.
- Montalvo, J. G. (2018). The impact of progressive tuition fees on dropping out of higher education: a regression discontinuity design. *Economics Working Papers*, 1597.
- Moshiri, I., Jalili, A (2008). Mental accounting: a new challenge to classic models of financial management. *Management Accounting*, 2(2): 37-49.
- Moulin, L., Flacher, D., & Harari-Kermadec, H. (2016). Tuition fees and social segregation: lessons from a natural experiment at the University of Paris 9-Dauphine. *Applied Economics*, 48(40), 3861-3876.
- Mountjoy, J. (2019). Community colleges and upward mobility (SSRN Scholarly Paper ID 3373801). Social Science Research Network
- Mughan, S., Sherrod Hale, J., & Woronkiewicz, J. (2022). Build It and will They Come? The Effect of Investing in Cultural Consumption Amenities in Higher Education on Student-Level Outcomes. *Research in Higher Education*, 63(1), 60-91.
- Mujumdar, S., Friesner, D., Schibik, T., & Harrington, C. (2016). Do tuition increase lower student academic performance? *International Journal of Data Analysis Techniques and Strategies*, 8(3), 183-205.
- Naderi, A (2012). Econometric: a new approach to explain economic decisions. *Planning and Budgeting Quarterly*, 18(2): 99-125.
- Naderi, A (2017). cognitive economics; A new approach to the evolution of economic education in Iran. *Journal of Education and Learning Research*, 15 (2): 73-86.
- Naderi, A., & Fooladi, M. (2010). A comparative analysis of students' achievement among the first and second types of admission: The students of master degree at the faculty of psychology and education, University of Tehran. *Journal of Psychology & Education*, 41(4), 61-72
- Navehebrahim A, Azizi Shomami M. A (2012). Study of the Relationships between Students' Socio-economic Status and Their Perception of Investment in Graduate Education. *IRPHE*, 18 (2) :109-130
- Neill, C. (2006). The effect of tuition fees on students' work in Canada. Unpublished manuscript, Wilfrid Laurier University, Waterloo, ON.
- Neill, C. (2009). Tuition fees and the demand for university places. *Economics of Education Review*, 28(5), 561-570.
- Neill, C. (2015). Rising student employment: The role of tuition fees. *Education Economics*, 23(1), 101-121.
- Ngo, F., & Cho, J. (2022). The Effect of In-State Tuition on International Student Enrollment: Evidence from the Heartland. *Journal of Student Financial Aid*, 51(3), 3.
- Nguyen, D. H., & Serna, G. R. (2014). Access or barrier? Tuition and fee legislation for undocumented students across the states. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 87(3), 124-129.
- Nguyen, H. (2019). Free tuition and college enrollment: Evidence from New York's Excelsior program. *Education Economics*, 27(6), 573-587.
- Nutting, A. W. (2014). Tuition and the outcomes of community college attendance: Simulations for academic-program and occupational-program students. *Education Economics*, 22(6), 614-634.
- Peng, A., & Yang, L. (2010). Dividing Time between Work and Study: Are Tuition Fees a Factor? *Canadian Journal of Higher Education*, 40(1), 13-29.
- Perna, L. W. (2006). Understanding the relationship between information about college costs and financial aid and students' college-related behaviors. *American Behavioral Scientist*, 49, 1620-1635.

- Polit, D. F., Beck, C. T., & Hungler, B. P. (2006). Essentials of nursing research. Methods, appraisal and utilization, 6.
- Potochnick, S. (2014). How states can reduce the dropout rate for undocumented immigrant youth: The effects of in-state resident tuition policies. *Social science research*, 45, 18-32.
- Prka, M; Pulaniæ, Drazen & Glavaš, E (2001). Paying tuition and academic performance of students at the Zagreb University School of Medicine. *Croat Med J*, 42, 74-8.
- Qasim, A. M., Al-Askari, P. S. M., Massoud, H. K., & Ayoubi, R. M. (2021). Student university choice in Kurdistan-Iraq: what factors matter? *Journal of Further and Higher Education*, 45(1), 120-136.
- Ranjdoust S, Ahmadi K, Azimi M. (2022). Content analysis of English high school textbooks based on Shannon entropy method. *Educ Strategy Med Sci*, 15 (5) :523-535
- Rezaian S, Kharrazi S K, Jamali E, Naderi A. (2019). A Conceptual Model of Cognitive Decision Making. *Advances in Cognitive Sciences*, 21 (1) :1-20
- Rizzo, M., & Ehrenberg, R. G. (2004). Resident and nonresident tuition and enrollment at flagship state universities. In *College choices: The economics of where to go, when to go, and how to pay for it* (pp. 303-354). University of Chicago Press.
- Rolfe, H. (2001). The Effect of Tuition Fees on Students' Demands and Expectations: Evidence from Case Studies of Four Universities. London: National Institute of Economic and Social Research.
- Rouse, C. E. (1995). Democratization or diversion? The effect of community colleges on educational attainment. *Journal of Business & Economic Statistics*, 13(2), 217-224.
- Sá, F. (2014). The effect of tuition fees on university applications and attendance: Evidence from the UK. *Institute for the Study of Labor*, (8364).
- Sahi, S. K. (2012). Neurofinance and investment behaviour. *Studies in Economics and Finance.*, 29 (4)
- Sandelowski, M., & Barroso, J. (2006). Handbook for synthesizing qualitative research. springer publishing company.
- Serna, G. R. (2017). Effects of region on the establishment of public higher education prices in the US: indications of possible suboptimal equilibria? *Studies in Higher Education*, 43(4), 1-16.
- Shaw, T. K. (2016). Do In-state Tuition Benefits Affect the Academic Performance of Non-citizens? Data from Texas Public Universities.
- Shileh, M. (2018). Neuroscience of economic and financial behavior. *Official accounting*, 13
- Shin, J. C., & Milton, S. (2008). Student response to tuition increase by academic majors: Empirical grounds for a cost-related tuition policy. *Higher Education*, 55(6), 719-734.
- Singell Jr, L. D., & Stone, J. A. (2007). For whom the Pell tolls: The response of university tuition to federal grants-in-aid. *Economics of Education Review*, 26(3), 285-295.
- St. John, E., Paulsen, M., & Carter, D. (2005). Diversity, college costs, and postsecondary opportunity: An examination of the financial nexus between college choice and persistence for African Americans and Whites. *Journal of Higher Education*, 76(5), 545-569.
- Stoyanova, R., & Goranova, S. (2021). The influence of a tuition fee increase on the drop-out rate of the nursing program. *Journal of Economy Culture and Society*, (63), 55-66.
- Sulistiyo, D., & Soegoto, H. S. (2018). The impact of tuition fees changes on the university new student applicants. *International Journal of Economics, Business and Management Research*, 2(6), 81-87.
- Tang, T. L. P., Tang, D. S. H., & Tang, C. S. Y. (2004). College tuition and perceptions of private university quality. *International Journal of Educational Management*.
- Teymouri, E, Renani, Mohsen & Mohammadi, A (2016). Criticism of rational choice from the perspective of competing approaches: behavioral economics, laboratory and brain sciences. *Iranian Economic Research Quarterly*, 22 (73): 1-43.
- Thaler, R. H. (1999). Mental accounting matters. *Journal of Behavioral Decision Making*, 12, 183-206.
- Thomas, A. (2018). Why Higher Education requires an intersectional lens. <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20180711100836157>
- Thomsen, S., & von Haaren-Giebel, F. (2016). Did tuition fees in Germany constrain students' budgets? New evidence from a natural experiment. *IZA Journal of European Labor Studies*, 5(1), 1-25.
- Turley, R. N. L. (2009). College proximity: Mapping access to opportunity. *Sociology of Education*, 82(2), 126-146.
- University of Victoria (2002) Affordability and Access Study; Report to the Board of Governors; University of Victoria; Victoria, British Columbia

- Vasigh, B., & Hamzaee, R. G. (2004). Testing sensitivity of student enrollment with respect to tuition at an institution of higher education. *International Advances in Economic Research*, 10(2), 133-149.
- Wakeling, P., & Jefferies, K. (2013). The effect of tuition fees on student mobility: the UK and Ireland as a natural experiment. *British Educational Research Journal*, 39(3), 491-513.
- Ward, J. D., & Corral, D. (2022). Resetting Prices: Estimating the Effect of Tuition Reset Policies on Institutional Finances and Enrollment. *Research in Higher Education*, 1-31.
- Webber, K. L., & Burns, R. A. (2022). The Price of Access: Graduate Student Debt for Students of Color 2000 to 2016. *The Journal of Higher Education*, 93(6), 934-961.
- Wells, R. S., Seifert, T. A., Padgett, R. D., Park, S., & Umbach, P. D. (2011). Why do more women than men want to earn a four-year degree? Exploring the effects of gender, social origin, and social capital on educational expectations. *The Journal of Higher Education*, 82(1), 1-32.
- Wilkins, S., Shams, F., & Huisman, J. (2013). The decision-making and changing behavioural dynamics of potential higher education students: the impacts of increasing tuition fees in England. *Educational Studies*, 39(2), 125-141.